

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Villy Søvnald (SF):

Da der undervejs i behandlingen af det her lovforslag har vist sig nogle muligheder for at samle et bredere flertal og få ting gennemført, skal jeg anmode om, at mit ændringsforslag bliver trukket tilbage, og jeg skal samtidig anmode om, at sagen kommer tilbage til Folketingets Socialudvalg.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Ændringsforslag nr. 2 er nu taget tilbage af hr. Villy Søvnald. Ønsker nogen at optage dette ændringsforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er ændringsforslaget bortfaldet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 3 forkastedes, idet 21 stemte for, 81 imod.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 214: Forslag til lov om politimæssigt samarbejde i Øresundsregionen.

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 1/3 2000. Første behandling 29/3 2000. Betænkning 11/4 2000).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til statsministeren og socialministeren:

»Hvilke initiativer påtænker regeringen at gennemføre for at øge den sociale tryghed?«
Af Frank Aaen (EL), Keld Albrechtsen (EL), Jette Gottlieb (EL), Søren Kolstrup (EL) og Søren Søndergaard (EL).

(Forespørgslen anmeldt 20/1 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 27/1 2000).

Begrundelse

Jette Gottlieb (EL):

Vi synes ikke, det hænger sammen. Regeringen fremhæver gang på gang den stærke danske økonomi, mange er kommet i arbejde, og det går rigtig godt, og så ser vi alligevel en udvikling, hvor de, der har hjælp behov, behandles dårligere og dårligere, mister fodfæstet og får mindre og mindre indflydelse på deres eget liv og oplever, at den sociale tryghed forsvinder. Den gruppe bliver større og større.

Der kan være mange grunde til, at man bliver skubbet ud i en situation, hvor man ikke kan klare sig selv. En er, at man er blevet gammel. For nogle har det ikke nogen stor betydning for deres økonomiske situation. Det er dem, der har haft deres på det tørre gennem hele arbejdslivet, som har haft mulighed for at opbygge pensionsordninger, som har haft valgmuligheder, og som har brugt dem. Men for andre er

det en økonomisk katastrofe at bliver gammel. Det er dem, der kun har folkepensionen at leve af, og for hvem sely små ekstraudgifter som en tandlægeregning eller en huslejstigning kan vælte hele budgettet.

I de her år vokser forskellen mellem rige og fattige pensionister dramatisk, men det er ikke foreneligt med et velfærdssamfund, at det at blive gammel skal betyde økonomisk utryghed og frygt for, at den hjælp, man har brug for, er uden for rækkevidde.

Men der kan være mange andre grunde end alder til, at man falder ud af systemet, falder ud af den vante situation, hvor man bygger sin hverdag på egen forsørgelse: en arbejdsulykke, sygdom, et trafikuheld . . .

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg må anmode om, at der bliver mere ro i salen. Der er en forhandling i gang.

Jette Gottlieb (EL):

. . . en arbejdsulykke, sygdom, et trafikuheld, nedslidning, personlige problemer eller bare det, at det, man havde lært, ikke mere er efterspurgt på arbejdsmarkedet. Man kan være født med et handicap, være offer for diskrimination eller bare aldrig rigtig være blevet integreret i det danske samfund.

Værdien af velfærdssamfundet må måles på, hvordan den hjælp, man så har brug for, bliver ydet, om man kan bevare sin indflydelse på egen situation, så man kan være med til at skabe de betingelser, hvor man kan klare sig selv, om man kan fastholde sin værdighed og det nødvendige økonomiske grundlag som et ligeværdigt menneske i samfundet.

I årets første måneder dukkede der flere skandalesager op på ældreområdet. Eksemplet blev sagen med den ældre, hvis ble bare blev vendt. Men skredet sker i virkeligheden ikke dér. Det sker dér, hvor bleen bliver en selvfølge i stedet for det personale, der skal følge én på wc, når man skal.

Sidste forår var aviserne fyldte med sager om kommuner, der helt fjernede den praktiske hjemmehjælp. Mange har siden fået ret via klageinstanser, men den tid, der er gået, kan for mange ældre være en stor del af resten af deres liv.

Aktuelt kan man opleve, at Københavns Kommune lukker mange hundrede plejehjemspladser, samtidig med at der ligger ældre på sygehusene, der venter på plads, og samtidig

med at antallet af nødopkald og natbesøg er steget dramatisk, fordi de ældre, der venter i hjemmene, er blevet dårligere og dårligere.

Eksemplerne på nedslidte og kronisk syge mennesker, der får afslag på førtidspension, stiger dag for dag. Selv om kriterierne for at få tilkendt pension er uændrede, har den øgede kommunale medfinansiering tilsyneladende haft en afgørende indflydelse på kommunernes behandling af pensionssagerne. De har jo i hvert fald ændret praksis. Og i de kommende år forsvinder medicinkortet sikkert i resten af kommunerne.

Jeg tror faktisk, at de fleste vil stå inde for forestillingen om, at Danmark har verdens bedste velfærdssystem, hvor ingen lider nød og ingen behøver at sulte. Men der er meget langt fra den dagligdag, som velfærdssamfundet byder den, som er fattigst eller har mest brug for omsorg, og så myten om social og økonomisk tryghed for alle fra vugge til grav. Og det er karakteristisk, at når borgere, der ikke er vant til det, på egne eller andres vegne møder systemet, så får de et chok.

Enhedslisten har rejst denne forespørgsel, fordi vi synes, at det er både uacceptabelt og ulogisk, at vi i Danmark behandler de dårligst stillede ringere og ringere, samtidig med at vi bliver rigere og rigere. Grundlæggende social tryghed er tilsyneladende noget, vi tror vi har, men den findes ikke i virkeligheden. Vi er sikre på, at regeringen kender den virkelighed, vi her beskriver, både som statistik og som menneskeskæbner. Det, vi spørger om, er, hvad regeringen vil gøre ved det.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg synes, det er et godt initiativ, som Enhedslisten har taget til en meget vigtig debat på et vigtigt tidspunkt, selv om jeg måske ikke helt deler præmisserne for debatten, som de er forelagt af Enhedslistens ordfører.

På den anden side: Lad os nu gå til sagen, og lad os i dag være optaget af det, der optager regeringspartierne og en række andre partier. Det gælder ikke mindst Enhedslisten og SF og CD mange, mange andre partier her i salen, jeg tror egentlig de fleste, også adskillige borgerlige partier. Og det er simpelt hen: Hvordan kommer vi videre herfra, hvor vi er? Hvordan forstærker vi samfundets anstrengelser for at sikre,

at ingen falder igennem, og at de, der er faldet igennem, kan komme i arbejde igen og få en lidt lysere tilværelse? Og hvordan bruger vi klogt og ansvarligt de økonomiske ressourcer, vi har, til gavn for de svage i vores samfund? Så enkelt er det, og så krævende er det.

Med andre ord: Trygheden er ikke et mål i sig selv som så mange andre; det er selve grundlaget for velfærdssamfundet. Og jeg synes, det er rigtigt, som det blev sagt af ordføreren for Enhedslisten for et øjeblik siden, at Danmark i dag er et velfærdssamfund, hvor vi er nået meget langt.

Lad os nu ikke glemme, at Danmark er i top i Europa og i verden. Lad os ikke glemme, at vi på 7 år har fået nedbragt arbejdsløsheden til den laveste arbejdsløshed i 24 år. 214.000 nye job er skabt siden 1993. Lad os ikke glemme, at langt de fleste er med i velfærdsfremgangen. Der er mere velstand med mindre ulighed end nogen sinde før i Danmarks økonomiske historie. Lad os ikke glemme, at vores økonomiske sikkerhedsnet trods alt fungerer, når folk bliver ramt af ledighed og sygdom.

Det går ret godt, og det, der er opgaven, som der er blevet lagt op til i dag, er at samle vores kræfter, vores analyse og vores diskussion om, hvordan vi så kan få det til at gå endnu bedre, især for de svagere grupper i vores land.

Alt for mange ender med stadig at få hæftet på sig den vel sværeste betegnelse af alle, nemlig det at blive en taber, det at blive holdt udenfor eller føle, at man er udenfor.

Der er i de seneste år gennemført en række forbedringer, som jeg synes vi skal have med: Indsatsen over for de allerallersvageste er blevet styrket. Må jeg blot nævne, at de psykisk syge mennesker i de seneste 6-7 år er et af de områder, der er allerallershøjest prioriteret. Det var sandelig også hårdt tiltrængt, og vi er langt fra færdige endnu. Men jeg synes også, at jeg skylder at nævne, at udgiftsområdet for de psykisk syge mennesker i Danmark er det område, der er steget mest – hvis jeg husker ret, vel i reelle tal noget med 40 pct. i faste priser.

Jeg siger ikke, at det er tilstrækkeligt, og at verden er god og den bedste. Jeg siger bare, at man ikke må tage fejl. Regeringen har, siden den kom til, lagt afgørende vægt på at forstærke indsatsen for de svageste grupper i vores land: ud over de psykisk syge også de handicappede mennesker, hvor vi kan og skal gøre mere, de hjemløse og ikke mindst dem, som vi heller ikke hører så meget til, nemlig alle de

mennesker i kommuner og amter, som simpelt hen har behov for en hjælpende hånd gennem hele deres liv for overhovedet at kunne fungere, og allé de børn, som har behov for, at der er et samfund, der kan tage over, når far og mor ikke kan levere og give den tryghed, som barnet har behov for.

Det forebyggende arbejde, som vi er i gang med, skal styrkes i de kommende år. Sygedagpengesager skal hurtigt følges op, så medarbejdere ikke mister tilknytningen til arbejdsmarkedet. Langtidsledige mennesker skal have endnu mere individuelt orienterede tilbud, så de føler, at det ikke er dem, der skal indrette sig efter systemet, men at det er systemet, der skal indrette sig efter dem. Vi kalder det fleksjob; vi kalder det et godt nyt samspil og samvirke mellem enkeltmennesker og kontorerne og de i øvrigt dygtige offentligt ansatte personaleområder.

Udviklingen af vores velfærdssamfund skal fortsætte. Regeringen har peget på fire kerneområder, hvor kvaliteten især skal forbedres i de kommende år. Det er dem, vi vil prioritere, og må jeg nævne de fire: Det er ældreomsorgen, det er sygehusene og sundhedspolitikken, det er familien og skolen, og det er det rummelige arbejdsmarked, der skal have plads til, at der er noget til os alle sammen, uanset at vi ikke er de bedst uddannede, uanset at vi har et handicap, uanset vi har været alt for længe væk fra arbejdsmarkedet.

Derfor vil regeringen i den kommende tid samle indsatsen på disse fire meget afgørende områder. Vi har taget initiativ til en række folkehøringer, som er blevet en stor succesfuld start, og jeg understreger start og ikke afslutning. Folkehøringerne er kommet for at blive som et element i regeringens måde at træffe bedre beslutninger på sammen med kommuner og sammen med amter og sammen med arbejdsmarkedets parter.

Regeringen vil komme med forslag på de fire kerneområder, jeg har nævnt, som en naturlig opfølgning af de folkehøringer, vi har i gang. Første omdrejningspunkt bliver økonomiforhandlingerne til sommer. Andet omdrejningspunkt bliver min åbningstale til oktober og det dertil knyttede lovkatalog og finanslovsforslag. Tredje omdrejningspunkt bliver efterårets finanslovsdrøftelser. Og fjerde omdrejningspunkt bliver naturligvis år 2001 og det videre politiske arbejde, der skal i gang dér.

Må jeg slutte med at sige, at vi alle har et socialt ansvar. Social tryghed drejer sig ikke

kun om at have de bedste offentlige tilbud. Ægte social og menneskelig tryghed drejer sig om, at vi alle kærer os om hinanden. Vi har hver enkelt af os en opgave at udføre. Vi har hver enkelt af os et ansvar for hinanden, for sociale kontrakter mellem venner, familier, naboer og kolleger, for et menneskeligt netværk, der, hvis vi var det foruden, betød, at vi ikke havde et ægte velfærdssamfund.

Derfor er det vigtigt for mig at få sagt i dag også, at staten kan gøre meget mere og med bedre kvalitet, ja, og kommunerne kan gøre det samme, ja, men til syvende og sidst er det, der holder det hele sammen, vores fællesskabsfølelse, vores fælles ansvar, vores håndslag, som vi må give hinanden, for at dette velfærdssamfund er så godt, så fint og i år dog alligevel så sårbart, at det kun kan blive bedre og stærkere, hvis vi som enkeltpersoner også forpligter os.

Det er det fundamentale træk ved det danske velfærdssamfund: menneskelig tryghed og en tilværelse, der giver alle en rolle i det danske samfund og for sig selv, og som forudsætter, at vi alle – det offentlige, arbejdspladsen, organisationerne, forældrene, det enkelte menneske – tager et ansvar for den sociale sammenhæng og samhørighed, der er så fundamental.

Danmark befinder sig midt i en frådende global verden, der forandrer sig så heftigt, at en hel del mennesker i det danske samfund er bekymrede for fremtiden. Hvad skal der blive af mig og mine børn og mine forældre? Får de nu i fremtiden den tryghed, som vi jo alle sammen ønsker for vores medmennesker?

Og jeg må medgive, at der er god grund til at holde ekstra fast i vores velfærdssamfund, fordi der i kølvandet af internationaliseringen er en centrifugalkraft, der risikerer at medføre, at der er mennesker, der falder af i svinget, hvis vi ikke har et godt velfærdssamfund og en samhørighed i vores land, der kan forhindre det.

Det er også det, det handler om, og det er det, regeringens arbejde bygger på, nemlig den sociale tryghed og det særlige hensyn til de svageste, som altid har været vores byggegrundlag og også vil være det i det 21. århundrede. Kvalitet, medmenneskelighed og samhørighed er de tre grundpiller for regeringens arbejde, og som vi byder op til samarbejde om også her i dag.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Også jeg vil takke Enhedslisten for forespørgslen og dermed muligheden for at få denne dis-

kussion. Det er helt centralt for regeringen at sikre social tryghed for den enkelte, og det har faktisk stået øverst på regeringens dagsorden siden 1993.

Et velfærdssamfund er bl.a. kendetegnet ved social tryghed, det vil sige, at der er spændt et sikkerhedsnet ud, som sikrer, at der er hjælp at finde for dem, der har behov for hjælp. Det gælder, når man har brug for hjælp til at finde et forsørgelsesgrundlag, hvad enten det er gennem arbejde eller, hvis det ikke er muligt, så igennem overførselsindkomster.

En række offentlige ydelser som kontant-hjælp, aktivering, revalidering, sygedagpenge, fleksjob og førtidspensioner tager jo netop sigte på at sikre forsørgelsen. Det er vigtigt, at hjælpen ikke blot er der, men at hjælpen bliver givet på en sådan måde, at den, der modtager hjælpen, bliver i stand til at mestre sit eget liv. Det er i det lys, man skal se regeringens initiativer vedrørende det rummelige arbejdsmarked.

Men social tryghed handler ikke kun om at sikre forsørgelsen. Der er også mange andre områder, hvor det er vigtigt med et sikkerhedsnet. Mennesker med alvorlige misbrugsproblemer har brug for hjælp til at komme ud af misbruget eller til at få en hverdag til at fungere til trods for misbruget. Også sindslidende og hjemløse har brug for en sådan hjælp, at de kan få en hverdag til at fungere og få forbedret deres situation.

Social tryghed handler her bl.a. om sikkerhed for, at de mennesker, der bevæger sig på kanten af samfundet eller af normalsamfundet aldrig bliver sat helt udenfor, men tværtimod hele tiden har vores opmærksomhed. Psykiatrihandlingsplanen og indsatsen på misbrugsområdet er netop områder, hvor der er sat en massiv indsats i gang.

Social tryghed handler om at tage sig af de svageste. Det vil bl.a. sige at tage ansvar for børn, hvis forældre på grund af egne problemer ikke magter dem. Social tryghed for de svageste handler også om at tage sig af de gamle, som ikke længere har kræfter til at klare sig selv.

Jeg vil gerne slå fast, at Danmark grundliggende er et velfærdssamfund. Det er kendetegnet ved, at der er spændt et meget omfattende sikkerhedsnet ud. Der er samtidig områder, hvor tingene ikke står helt så godt til, som vi kunne ønske os. Sådan vil det altid være, enten fordi problemerne ændrer sig, eller fordi den måde, man har løst problemerne på, ikke længere er tidssvarende.

På nogle områder er problemerne blevet mere synlige. Det gælder bl.a. med hensyn til de hjemløse, som er blevet en stadig større del af gadebilledet. Netop for at styrke indsatsen over for den gruppe er vi på trapperne med planen for hjemløse. Med de 400 mio. kr., der er afsat til planen, vil indsatsen for de hjemløse blive styrket flere år frem.

Den debat, der har været om yngre handicappede, som bor på almindelige plejehjem, viser også, at her er et område, som der skal ses nærmere på, og her må kommunerne løfte deres ansvar.

I forlængelse af de landsdækkende, regionale høringer, som afholdes landet over i denne tid, vil jeg især fokusere på områder som ældrefor sorgen, familierne, børnene og det rummelige arbejdsmarked.

Hele ældreområdet er vi godt i gang med. Vi havde så sent som i går en glimrende høring i Bogense. Her er der en række konkrete ting, som der skal tages fat på. Demokratisering af området er en af de ting, der kunne nævnes. Opførelse af flere boliger er en anden ting, som kunne nævnes. I det hele taget er der, når det gælder de ældre, også her et mere nuanceret billede end det, der en gang imellem fremgår af dagspressen.

Jeg vil gerne sige, at generelt har vi engagerede medarbejdere, og vi har mange gode centre for vores ældre, men der er også de dårlige eksempler, og det er udmærket, at de kommer frem i lyset. Derved er vi også i stand til at gøre noget.

Når det gælder hele familieområdet, ja, så skal man notere sig, at det er lykkedes at skabe mere end 170.000 nye daginstitutionspladser. Nu bliver fokus sat på, hvordan vi kan skabe endnu mere kvalitet i indholdet, når det gælder daginstitutionspladserne.

Der er brug for at tage særlig fat på de utilpassede unge, herunder unge med flygtninge- og indvandrerbaggrund. Efter forslag fra regeringens udvalg om integration af de utilpassede unge er der derfor oprettet et udrykningshold, som skal rådgive kommuner, der har vanskeligheder med utilpassede unge.

Det rummelige arbejdsmarked er et af de områder, som skal i fokus i den kommende tid. Regeringen har taget mange initiativer på området, bl.a. bedre muligheder for fleks- og skånejob, men der er fortsat brug for en forbedret indsats over for de ca. 85.000 langvarige kontanthjælpsmodtagere.

Ikke alle kan blive fuldt effektive, og derfor må vi fortsat udvikle vores arbejdsmarked, således at der er jobmuligheder også for dem, der har fysiske eller psykiske skavanker. Det er vigtigt, at der er en fælles forståelse med kommunerne om, hvordan den offentlige sektor kan bidrage til at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt. Det er faktisk et af hovedtemaerne i de kommende kommuneforhandlinger, og som et led i finanslovaftalen blev der iværksat et udredningsarbejde, som netop skal danne grundlag for at skabe en sådan fælles forståelse.

Der er sandsynlighed for, at der må tilføres flere ressourcer til nogle af de områder, jeg her har nævnt; men for mig at se handler det først og fremmest om at få ordentlig kvalitet i de tilbud, der allerede eksisterer. Vi kan ikke få alt, da der ikke er ubegrænsede ressourcer til rådighed. Derfor må vi vælge, og valget må sikre, at det er dem, der har størst behov for hjælp, der også får den.

Frank Aaen (EL):

Jeg skal takke for besvarelserne, og jeg skal også anerkende de pæne hensigter, der er udtrykt i besvarelserne. Men jeg er også nødt til at sige, at man er nødt til at være mere konkret, for det viser sig jo, at med de ting, der er gjort i denne regerings tid, er der altså – uden at lægge op til en debat om, hvor succesrig regeringen har været – en lang række områder, hvor folk falder igennem, og derfor er vi nødt til at være mere konkrete. Vi kan ikke snakke om social tryghed som noget abstrakt eller som noget gennemsnitligt, for det kan altså ikke være nok, at et gennemsnit ser pænt ud; det er nødvendigt, at det ser godt ud for den enkelte.

Jeg har et eksempel fra Aalborg med en pige, der glemte at komme til en samtale i arbejdsformidlingen. Straks stoppede dagpengene, kontanthjælp blev udbetalt mod tilbagebetaling, der blev sagt nej til barseldagpenge, og der blev sagt nej til forældreorlov, for pigen var jo ikke ikke længere dagpengeberettiget. Hun var kommet 16 dage for sent til en samtale i arbejdsformidlingen på grund af noget rod derhjemme, og så fik hun en total udsmidning af alle systemer. Er det regeringens politik? Jeg spurgte arbejdsministeren forleden dag, og det er altså regeringens politik. Men vi prøver igen: Er det virkelig regeringens opfattelse, at et menneske, der kommer 16 dage for sent til en samtale, skal have en straf i den målestok? Det må man kunne svare på.

Vi har pensionister, der i dag ikke har råd til tandpleje, nødvendig medicin og briller, og for hvem et par briller, der er røget på gulvet, medfører en social katastrofe. Er det regeringens politik?

Vi har kontanthjælpsmodtagere, der ikke har en chance på arbejdsmarkedet, og som mangler penge til den familiefest, som kontanthjælpen jo ikke giver mulighed for at spare op til. De løber med aviser nogle dage for at få penge, så der kan afholdes fest, men bliver de opdaget – hov, straks bliver samtlige de penge, der er tjent ved at løbe med aviser, inddraget igen af kommunen. Er det regeringens politik?

Kontanthjælpsmodtagere, der sættes i vilkårlig aktivering på diktat af en sagsbehandler, men som nægter at følge diktatet, bliver straks frataget ethvert forsørgelsesgrundlag for hele familien. Det er efter vores opfattelse i strid med grundloven. Er det regeringens politik? Eller vil man sige: Nej, folk skal tages med på råd, og vi kan under ingen omstændigheder fratage alle enhver form for forsørgelse?

Eller hvad med den syge, der efter 1 års sygdom oplever, at sygedagpengene stopper? Der er ikke sat gang i nogen revalidering, der er ikke tilkendt nogen pension, pengene stopper bare, enhver form for ydelse fra det offentlige stopper, bare fordi vedkommende tilfældigvis bor sammen med en, der tjener penge. Er det regeringens politik, at man skal have sådan en deoute på grund af et trafikuheld, at man ingenting skal have efter 1 år?

Man er nødt til at være konkret, og vi har bunkevis af eksempler – vi har dem også med i dag, hvis nogen interesserer sig for dem. Der er desværre alt for mange eksempler på, hvordan folk rammes af sociale ulykker, og hvor man kan sige, at man ikke har noget ud af, at der er pæne statistikker. Det er ikke nok for dem, der rammes, og derfor har vi et forslag til vedtagelse med nogle meget konkrete forslag, som opfordrer regeringen til at forholde sig meget konkret og præcist til tingene, så vi kan se, om der er indhold i de pæne ord.

Enhedslisten vil fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Selv om landet har en stærk økonomi og flere er kommet i arbejde, er der fortsat mange, der ikke har en socialt tryk tilværelse, og mange, der har for lidt indflydelse på deres eget liv.

Folketinget opfordrer regeringen til at fremlægge initiativer, der øger den sociale trykthed, herunder

- at sikre alle pensionister gratis tandpleje, nødvendig medicin og briller,
- fjerne de urimelige økonomiske sanktioner, der i dag kan ramme arbejdsløse, der modtager dagpenge eller bistandshjælp,
- gøre det mere økonomisk overkommeligt at være medlem af en arbejdsløshedskasse ved at nedsætte egenbetalingen,
- give bistandsmodtagere mulighed for selv at tjene lidt, uden at hele indkomsten straks modregnes i bistandshjælpen,
- sikre studerende med børn en højere uddannelsesstøtte,
- sikre, at alle syge eller nedslidte modtager sygedagpenge indtil revalidering iværksættes eller der er bevilget førtidspension,
- fremme en ændring af pleje og omsorg, så der både er tilstrækkeligt personale og det er den enkeltes behov og evne til at medvirke og ikke stive skemaer, der er styrende,
- sikre, at alle, der er afhængige af offentlige tilbud, i højere grad tages med på råd og ikke bare pålægges forskellige aktiviteter, som det f.eks. ofte sker for bistandsmodtagere og
- sikre flere boliger til ældre, studerende og hjemløse ved at øge det almennyttige boligbyggeri.

Initiativerne skal vedtages senest 1. januar 2001.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 78).

Det er efter vores opfattelse meget præcise og meget konkrete forslag, som jeg også mener vi har krav på at kunne få nogle præcise svar på her i dag.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

I Dansk Folkeparti synes vi, det er en rigtig god forespørgsel, Enhedslisten har rejst, og vi kan støtte store dele af forslaget til vedtagelse. Men der er nogle pinde, vi gerne vil tage ud, så derfor kommer vi med vort eget forslag til vedtagelse senere.

Så faldt jeg lidt over, at statsministeren tog sygedagpengemodtagerne op og sagde, at der

skulle iværksættes handlingsplaner. Desværre, må jeg sige til statsministeren, ser det altså ikke så rosenrødt ud i kommunerne. Der var virkelig kommuner – og det har vi mange eksempler på, især fra statsministerens egen vestjyske hjemkommune – som i november 1999 smækkede kassen i for en masse sygedagpengemodtagere. Jeg synes, der må pålægges kommunerne, at de skal sætte foranstaltninger i gang og ikke bare efterlade folk ude i et stort hul.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Tak for de pæne ord, men det kunne da være rart at vide, hvad det er af det, vi har nævnt, Dansk Folkeparti er uenigt i, så jeg vil sådan set gerne, hvis det er tilladt, bede om yderligere en kort bemærkning for at få det uddybet.

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Jeg kan sige, hvor vi er enige, er det ikke nemmere?

At sikre de dårligst stillede pensionister gratis tandpleje, nødvendig medicin og briller er vi med på, og vi er med på at sikre nedslidte modtagere af sygedagpenge, at de modtager dem, indtil der iværksættes revalidering eller bevilges førtidspension. Det kan ikke nytte, at kommunen bare lukker af og siger: Nu er der ikke mere til jer.

Så kan vi også støtte, at der skal sikres flere boliger til ældre, studerende og hjemløse, og her ville vi meget gerne have, at regeringen kunne finde på et eller andet forslag til en anden finansieringsmodel, måske privat byggeri med statsgaranterede lån eller sådan noget.

Det er noget af det, vi er med på.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg synes, det var meget godt at få præciseret, hvad det er, Dansk Folkeparti støtter, for så kan vi derudaf udlede, at Dansk Folkeparti synes, det er en god idé, at når et menneske, f.eks. som før nævnt en gravid, som lige skal til at nedkomme, på grund af et uheld i familien kommer 16 dage for sent ned på arbejdsformidlingen til en samtale, fratages vedkommende straks dagpengeretten, muligheden for forældreorlov og muligheden for barseldagpenge og kan kun få bistandshjælp mod tilbagebetaling. Det synes Dansk Folkeparti altså er helt korrekt, for det er en af de pinde, man ikke støtter.

Jeg kan også forstå, at Dansk Folkeparti synes, det er helt i orden, at når en bistandsmodtager, der bliver sendt ud i en fuldstændig vilkårlig aktivering, som intet andet formål har, end at det skal man altså nægte, fratages ikke bare vedkommende selv, men også ægtefælle og børn, enhver form for forsørgelse. Det er nemlig en af de andre pinde, som Dansk Folkeparti ikke kan støtte.

Jeg er meget glad for, at Dansk Folkeparti på den måde så illustrativt siger, at der er meget store grænser for den sociale omsorg, Dansk Folkeparti ellers normalt bryster sig så meget af.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Inge Refshauge for en kort bemærkning, og det er den tredje og sidste.

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Jamen lad nu være med at anbringe Dansk Folkeparti som et så asocialt parti. Der skal jo også være penge til det, pengene skal jo skaffes et eller andet sted.

Selvfølgelig synes vi da ikke, det er rigtigt, at man fratager en højgravid kvinde hendes dagpenge, men hun må søreme skrive op, hvornår hun skal møde på arbejdsformidlingen, eller tage telefonen og meddele, at hun ikke kan komme, fordi hun skal til at føde. Det vil arbejdsformidlingen da simpelt hen skrive op og godkende.

Så til det med, at man fratager familier, en enlig mor med børn, forsørgelsesgrundlaget og sådan noget: Er det i grunden ikke sådan mange gange – det ved vi da ude fra kommunerne – at de har en samlever, der har en rimelig god indtægt, som de bare glemmer at opgive til kommunen? Vi er altså ikke asociale, men der skal jo skaffes penge til det alt sammen.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Frank Aaen for en kort bemærkning, og så kan vi nok vende tilbage til ordførerrækken

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen det her er ikke noget med, at det er noget, der koster penge; det er småpenge, men det er en formue for den enkelte. Det er jo klart, at det er en formue, når man får frataget sin dagpengeret. Det tæller ikke noget i statsregnskabet, men der er en regel: Bum, du mister lige pludselig din dagpengeret!

Det er jo en formue for den familie, som lige pludselig, fordi sagsbehandleren i kommunen er sur på familien, siger: Nul kontanthjælp, så familien ikke har noget at leve for og ikke har råd til ketchup på den spaghetti, de spiser. Jamen synes man, det er rimeligt? Uanset hvad et menneske gør, er det så rimeligt, at man fratager den pågældende enhver form for forsørgelsesgrundlag? Det må Dansk Folkeparti da kunne forholde sig til.

Koster det penge at sige til en bistandsmodtager: Du må gerne have lov til at løbe med aviser om morgenen og tjene 500 kr. om ugen, uden vi skærer det hele i bistandshjælpen? Det koster da ingen penge. Det er da bare et spørgsmål om at give folk en chance for at komme ud af deres situation. Og et af de forslag, vi stiller, er netop, at folk skal have lov til at tjene 500 kr., uden at man straks skærer det hele i bistandshjælpen. Jeg forstår altså ikke Dansk Folkepartis såkaldte sociale syn.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Annie Lunde Hansen for en kort bemærkning til hr. Frank Aaen.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil gerne spørge hr. Frank Aaen: Når folk har nogle rettigheder, kan man så ikke stille nogle krav, som skal opfyldes, for at de stadig kan have de rettigheder?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jo, selvfølgelig skal man opfylde krav.

Hvis man har deltaget i selskabstømmerier, får man i dag dom for, at man skal betale pengene tilbage, og så lader samfundet ellers, som om det aldrig var sket. Sådan behandler man de fine snydere.

Hvis der er en arbejdsløs, der glemmer at komme til en samtale i arbejdsformidlingen og så opdager det inden for en uge, så mister vedkommende en uges dagpenge.

Her var der altså én, der på grund af omstændigheder i familien ikke blev opmærksom på, at der var en glemt samtale, som 16 dage efter henvendelse fra sin fagforening går til arbejdsformidlingen, og så er dommen ikke en uges dagpengetab, det er ikke 14 dages dagpengetab, det er evig fortabelse af dagpenge, indtil vedkommende igen har haft et helt års arbejde.

Det er det, jeg mener der er urimeligt. Vi kan diskutere sanktioner, når folk ikke opfylder de forpligtelser, der er, o.k., men når man på så lille et grundlag, at man glemmer én samtale, så fratager dagpenge, at det så er kontanthjælp mod tilbagebetaling, nul børneorlov og ingen dagpenge under barsel, så er det simpelt hen urimeligt. Det bør ethvert parti tage afstand fra.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Hvis man har prøvet systemet selv, så ved man også, at hvis man har en mødedato, er der ikke nogen i arbejdsformidlingerne eller i fagforeningerne, der ikke tager mod et afbud, som er fornuftigt. Man ringer ind og får en ny tid.

Alt andet lige må vi sige, at der må være lidt system i tingene, når vi har en kasse, der udbetales af.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen altså der var ikke nogen henvendelser, hverken fra arbejdsformidlingen eller fra a-kassen, men da hun får henvendelsen, ringer hun og beder om en ny tid. Og det var altså ikke et arbejde, hun udeblev fra. Det var bare en samtale, der var berammet af arbejdsformidlingen. Og da hun får en rykker – for at sige det på den måde – reagerer hun og siger, at selvfølgelig kommer hun til samtale. Og så siger man: Desværre, du kom jo ikke til samtalen den dag, du skulle, så derfor: Nul dagpenge, nul kontanthjælp, nul barselsdagpenge, nul forældreorlov.

Jeg kan ikke se, at man kan forsvare, at der er så stramme sanktioner. Vi har ikke noget andet sted, hverken i straffelov eller andre steder, sanktioner i den størrelsesorden for så ubetydelig en brøde.

Jørn Pedersen (S):

Først vil jeg gerne på vegne af Socialdemokratiet takke Enhedslisten for at rejse den her debat i dag. Det er altid godt at få debatteret nogle holdninger og især holdninger omkring tryk. Det har vi bestemt ikke spor imod.

Jeg vil gerne henvise til, at vi jo for kort tid siden havde en finansreddegørelse, som blev meget omtalt, og noget af det, som blev omtalt som noget ret specielt for Danmark, var hele vores fordelingspolitik. Og dér synes jeg, det var godt, at vi kunne se, at den måde, vi fordele på i Danmark, faktisk er den mest solidari-

ske blandt de lande, vi sammenligner os med. Vi kunne se, at vi var i en situation, hvor det var de svage grupper, der fik mest ud af den offentlige støtte, og det var de mest velbjegete, der fik mindst. Altså helt den måde, vi helst vil fordele tingene på. Det synes vi er godt. Jeg bemærkede nogle partier, der sagde, at de ikke syntes, det var så godt, men det synes vi faktisk det er.

Jeg vil også godt sige, at vi har haft en god økonomi, og det har jo simpelt hen betydet, at der er kommet flere i arbejde, og at mange har fået det bedre.

Jeg vil gerne understrege, at social tryghed står absolut øverst på Socialdemokratiets dagsorden. Og jeg synes også, vi kan henvise til, at der i de senere år er taget en række initiativer, som i hvert fald har gjort, at mennesker i dette land har fået det bedre.

Jeg vil nævne en stor indsats, ikke stor nok, men en stor indsats i forhold til narkomaner og andre misbrugere. Jeg vil nævne de sindslidende, som virkelig har været et indsatsområde. Jeg vil nævne de utilpassede børn, og jeg vil nævne de hjemløse, som er det sidste af de indsatsområder, vi nu er gået i gang med, og som vi skal gøre noget ved i den kommende tid.

Men på trods af, at der har været fremgang, ser vi problemer. Det erkender vi, og det er vores holdning, at vi skal løse problemerne, men vi er nødt til at prioritere løsningen af dem.

Vi skal først og fremmest hjælpe de allersvageste grupper. Og derfor tror jeg, det er vigtigt, som det tidligere har været nævnt her fra talerstolen, at man tager bestik af de høringer, der foregår i øjeblikket, at man lytter til folk og hører, hvad deres forventning og deres behov er. Og også meget, meget gerne: Hvordan vil de være med til at finansiere?

Der er ingen tvivl om hos os, at de prioriteringer, der kommer ud af folkehøringerne, vil indgå i den prioritering, vi vil tage, når vi kommer lidt længere frem i forløbet.

Jeg vil gerne nævne fire indsatsområder. Der kunne nævnes flere, men vigtige indsatsområder for os er børn og unge. Her kan vi sige, at der i øjeblikket til forhandling her i Folketingsalen ligger et forslag omkring truede børn, som vi venter, at vi får noget godt ud af. Det, vi vil rette øjnene imod i de kommende år, er kvaliteten af de tilbud, vi giver til børn og børnefamilierne.

Så er det de hjemløse, som jeg har været lidt inde på. Som tidligere nævnt er der allerede af-

sat mange millioner. Vi vil følge meget nøje, at vi får noget ud af de millioner, men det er klart, at det jo vil skulle ske i et samspil imellem amter og kommuner, der jo er typiske aktører på det her område.

Så vil jeg gerne nævne ældreområdet, hvor vi har talt meget om kvalitet i plejen. Det skal vi også gøre fremover, og jeg vil godt understrege, at et meget, meget vigtigt mål for os bliver hele personaleområdet inden for den sektor her. Vi tror, at vi kommer til at stå med meget, meget store vanskeligheder inden for en ganske kort årrække, hvis vi ikke får gjort noget ved arbejdsmiljø, uddannelsesområdet og i det hele taget de personaleforhold, vi tilbyder de mennesker, der passer vore svage i samfundet.

Jeg vil også godt sige, at vi er villige til at se på trykningen i tilsynet. Der har været nogen diskussion om, hvordan det skulle gøres. Vi har ikke fundet vores løsning endnu, men vi er villige til at kigge på det.

Vi skal kigge på boligtilbudene. Jeg vil også nævne det rummelige arbejdsmarked, hvor jeg tror, det er vigtigt, at vi får lavet en god reform af førtidspensionsområdet. Vi trænger til det, og det er vigtigt, at vi får bekendtgjort og klargjort det sociale ansvar, så vi kan sige, at det ikke kun er en offentlig opgave, men i høj grad også en privat opgave, hvor virksomhederne må spille med.

Vi vil også være optaget af i de kommende år at sætte borgeren i centrum i socialpolitikken. Vi synes, at systemerne skal være synlige og gennemskuelige for den enkelte, så man ved, at man kan få hjælp, og man også ved, at det er rimeligt at få hjælp, og man ved, at det ikke er en labyrint, man skal igennem, før man når frem til den hjælp, man er berettiget til.

Og så vil jeg godt slutte med at sige, at for os er socialpolitik et fælles ansvar. Det er ikke noget, man kan fedte af på andre. Der er ingen, der kan sige sig fri. Alle i samfundet har faktisk pligt til at være med her, og det er utrolig vigtigt.

Vi vil være optaget af i den kommende tid at kigge på det sociale netværk. Hos mange er en del af det sociale problem, at der mangler et socialt netværk, og dér er det også vigtigt, at vi også samarbejder med frivillige organisationer. Vi ser jo i mange situationer, at de er gode til det.

Og så vil jeg til sidst sige om den vedtagelse, der ligger, at – og det kommer sikkert ikke bag på Enhedslisten – den er meget konkret, som

det også blev sagt. Den er også ret dyr, og som både statsministeren og socialministeren tidligere har været inde på, så er der folkehøringer i øjeblikket, og der vil være nogle stationer undervejs, hvor vi vil tage bestik og lave en prioritering, men på nuværende tidspunkt må vi sige, vi ikke vil prioritere blandt det, der står på Enhedslistens liste.

Jeg kan ikke sætte milliarder på, men vi kan se, at noget af det er ret dyrt. Andet er ikke så dyrt, og jeg tror såmænd, der er meget sympatiske tanker hos os – det er ikke noget, jeg tror, det er der – over for en hel del af de forslag, Enhedslisten har fremlagt her, men vi må i den efterfølgende prioritering vurdere, hvilke af dem vi vil prioritere først.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Nu lyttede jeg meget efter, hvor det mest konkrete udspil kom, og det kunne jeg så høre var på ældreområdet, fordi det var dér, hvor man – om ikke af anden grund så af den personale-mæssige – syntes, at man var nødt til at gøre noget meget konkret. Men jeg kunne faktisk ikke høre, hvad det konkrete så var.

Jeg vil godt spørge Socialdemokratiet direkte, om man har lyst til at gå ind i hele diskussionen om ældreplejens funktion, om hvordan man organiserer arbejdet, og det nævner jeg, fordi det er en af de ting, man kan gøre, uden at det koster enormt mange penge.

Men er man villig til konkret at gå ind i at få lavet om på det, sådan at det er den ældres funktionsmulighed, der bliver sat i centrum? Har man nogle konkrete initiativer til, hvordan man kan få det ind i ældreplejen i stedet for det skemalagte, det fælles sprog og alle de ting, der ellers er blevet sagt om det område indtil nu?

Og så vil jeg godt vende tilbage til bare ét af de andre punkter, vi har nævnt, og det er spørgsmålet om, hvordan man kan gå fra et dagpengesystem til et kontanthjælpssystem til ingenting i en situation, hvor man altså har været vant til en forsørgelse eller et sikkerhedsgrundlag, der hed arbejdsløshedsdagpenge, men hvor man på grund af et meget, meget stramt sanktionssystem i dagpengesystemet havner i en situation, hvor kontanthjælp kunne være muligheden, men ikke bliver det, fordi man rent faktisk har en samlever, som har et indtægtsgrundlag, der gør, at man altså pludselig lader det være på grundlag af en arbejdsulykke med efterfølgende lang sygdom, at man

derefter fuldstændig mister sit forsørgelsesgrundlag og er henvist til at blive forsørgt af andre. Er det den socialdemokratiske politik på det område?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg vil starte med at henvise til statistik. Der er mange pæne tal i den seneste finansredøgørelse. Der er bare det uheld, at lige præcis den kurve, som hr. Jørn Pedersen henviser til, viser, at op igennem 1980'erne og starten af 1990'erne blev indkomstfordelingen mere lige her i samfundet. Helt frem til 1994.

I den nuværende regerings tid vender kurven. Der viser finansredøgørelsens egne tal, at fordelingen bliver mere skæv, altså den modsatte udvikling end den, der faktisk var under Schlüter. Det synes jeg da ikke er noget at stå og prale med for en socialdemokrat.

Men der henvises til folkehøringerne. Jo, men der er faktisk nogle af de problemer, vi har nævnt, som overhovedet ikke omtales på de folkehøringer. Og derfor må vi jo spørge: Kontanthjælpsmodtagere, skal de have mulighed for at kunne tjene lidt penge ved siden af kontanthjælpen? Det koster jo ikke penge. Det er da noget, man kan tage stilling til.

Sygedagpenge. Skal man have garanti for at kunne få sygedagpenge, indtil man er i revalidering eller har fået pension? Og er det virkelig socialdemokratisk politik, at sanktioner i dagpengesystemet skal have den karakter, som jeg har været inde på et par gange?

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

I Dansk Folkeparti er vi i grunden meget godt tilfredse med, at Socialdemokratiet nu tager fat på hjemløseproblematikken.

Jeg vil bare spørge den socialpolitiske ordfører: Har man allieret sig med amterne og kommunerne omkring hjemløseproblematikken? Ude i amterne på forsorghjemmene er der, i hvert fald hvor jeg kommer fra, over hundrede procents belægning på disse forsorghjem hele tiden.

Jeg kunne godt tænke mig, at regeringen måske lavede et oplæg til, at man lavede udslusninger fra disse forsorghjem eller pålagde amterne og kommunerne at gå i fællesskab om sådanne udslusninger, så beboerne får lejligheder og mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet igen.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Ja, til fru Jette Gottlieb vil jeg gerne sige: Vi mener faktisk noget med det, når vi siger, at vi vil kigge på personaleforhold i plejesektoren. Og vi er også åbne over for ændringer af måden, man gør det på, for vi er fuldstændig klar over, at man bliver nødt til i fremtiden at se på, hvordan hele det område fungerer, fordi vi får nogle personalemæssige problemer, nemlig med at skaffe hænder nok. Så reelt er problemet faktisk.

Og vi har også problemer med, at der – det fornemmer jeg i hvert tilfælde – mange steder er manglende tilfredshed med den måde, man bliver tilbudt at arbejde på. Det bliver vi nødt til at tage alvorligt. Vi bliver nødt til seriøst at se på, hvordan vi kan være med til at gøre det her bedre. Det arbejder vi faktisk meget stærkt på i øjeblikket i Socialdemokratiet. Så vi er meget åbne over for det.

Så er fru Jette Gottlieb jo også inde på, at den gensidige forsørgelsespligt skal afskaffes. Det var sådan, jeg hørte forslaget. Det er jo et gammelt enhedslisteforslag, og det vil vi i lighed med mange andre situationer vurdere. Det kan jo være en meget sympatisk tanke, men hvad vil det komme til at koste? Og så må man vurdere: Er det det socialpolitiske fremskridt, man ønsker først? Det tvivler jeg på at det vil være, men vi kan da diskutere det.

Så er hr. Frank Aaen mest optaget af kurver, så vidt jeg kunne høre, og så nævner han, at der er nogle punkter, der ikke er på dagsordenen ved folkehøringen. Dertil må vi sige, at det må jo komme an på en prøve, fordi netop den, der hedder det rummelige arbejdsmarked – nu er hr. Frank Aaen jo glad for eksempler fra Aalborg – bliver afholdt, så vidt jeg husker, her sidst i maj i Aalborg.

Så jeg kunne da forestille mig, at nogle af de problemer, hr. Frank Aaen har nævnt her i dag, kunne komme frem på sådan en høring, og jeg vil oven i købet sige, at det ville være yderst relevant, hvis det skete, netop fordi det rummelige arbejdsmarkeds høring holdes i Aalborg. Jeg tror, det er den 24. maj.

Så spørger fru Inge Refshauge til de hjemløse. Der vil jeg gerne sige, at vi er meget åbne for det, der nu skal ske omkring, hvordan man kan hjælpe de hjemløse. Det er et ret stort beløb, der er sat af, og jeg tror, at vi skal være meget kreative med hensyn til at finde ud af, hvad det er for nogle tilbud, vi skal give. Jeg synes også, at

det er rigtigt, hvad fru Inge Refshauge nævner. Netop den udslusningssituation er mange steder et problem.

Derfor er jeg også glad for, at et stort flertal af partier har afsat mange penge til det område her, så vi virkelig kan få gjort forskellige ting forskellige steder. For jeg tror ikke på standard-modellerne. Der vil være forskellige løsninger i forskellige kommuner og amter.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jo, men jeg bliver nødt til at bore videre i den åbenhed, for nu forstår jeg, at Socialdemokratiet er åben for det hele, men er man f.eks. parat til at lave en helt regulær fastsat normeringsdiskussion af ældreplejen, så man kan sikre sig, at de hænder, der skal til, kommer til og ikke bliver brugt i sparerunder rundt om i kommunerne?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jo, men vi skal nok sørge for, at der bliver rejst spørgsmål på folkehøringen i Ålborg. Ingen tvivl om det. Men jeg synes jo alligevel godt, man kunne få lidt tilsagn i dag fra Socialdemokratiet. Det er jo også noget med holdninger og hvordan vi behandler mennesker.

Er det Socialdemokratiets socialpolitiske holdning, at man kan fratage familier deres samlede forsørgelsesgrundlag i en periode? Er det Socialdemokratiets holdning, at en relativt beskeden overtrædelse af reglerne i dagpenge-lovgivningen skal medføre så dramatiske konsekvenser, som jeg har redegjort for et par gange?

Vil Socialdemokratiet overveje at give bistandsmodtagere, der – det er alle enige om – ikke har meget at leve for, mulighed for alligevel at få lidt lys ind i tilværelsen, måske en ferierejse til familien, måske bare en familiefest på en rund fødselsdag, mulighed for at få en lille indtægt ved siden af bistandshjælpen, uden det hele straks modregnes?

Jeg mener, at sådanne nogle ting ville det være rart for befolkningen at få lidt holdninger til. Det her er jo ikke noget med penge. Det sidste, jeg nævner, koster ingenting. Det giver oven i købet lidt i skatteindtægt. Det giver måske oven i købet mulighed for, at folk kan komme i gang med at arbejde, for det kan godt være, at det fører til noget mere.

Men det er jo holdninger, og jeg synes, at Socialdemokratiet bør bidrage lidt mere på det område, også i debatten i dag, med, hvad det er for nogle holdninger, man står for socialpolitisk.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Til fru Jette Gottlieb vil jeg godt sige sådan helt konkret, at vi mener, at vi ikke herfra skal blande os i kommunale normeringer for nu at skære det firkantet ud. Vi vil gerne være med til at lave nogle rammer, men altså den centralistiske holdning, der ligger bag, er jeg ikke enig i. Slet ikke.

Vi synes også – og det tror jeg, vi er enige med fru Jette Gottlieb i – at man har haft nogle meget, meget hårde sparerunder på det her område, altså ældreområdet. Det har man, og jeg tror også, at man mange steder er gået for vidt. Men det, vi er meget optaget af, er: Hvordan kommer vi videre med hele det område?

Derfor er jeg nødt til også at fastholde over for fru Jette Gottlieb, at det, vi kommer til at diskutere i den kommende tid, bliver et altafgørende problem. Hvordan skaffer vi hænder til det område her? Alle diskussioner om privatisering og alt muligt andet anser jeg nu for at være aflyst, fordi det helt afgørende punkt er: Kan vi skaffe mennesker til at behandle andre mennesker ordentligt, så vi kan give dem en fair og en god behandling? Det er det, det kommer til at dreje sig om. De andre ting kan vi diskutere, men vi vil altså ikke lave centralistiske løsninger.

Så vil jeg gerne sige til hr. Frank Aaen, at vi går meget op i, at folk kommer i arbejde. Det går vi rigtig meget op i, og vi mener faktisk, at det er et af de største sociale politiske initiativer, man kan tage. Men jeg synes ikke, at vi skal stå her i dag og diskutere meget tekniske forslag. Det er sådan set det, hr. Frank Aaen beder om. Det synes jeg ikke tiden er inde til. Og jeg vil egentlig sige, at hvis det skulle være, så var det måske også arbejdsministeren, vi skulle have fat i i den her sammenhæng. Det er vi da selvfølgelig også villige til at gøre, men jeg tror ikke, at han er i huset i dag.

Men uanset om enkeltteksemplerne er fra Ålborg, Sønderborg eller Skive, så synes jeg ikke, at vi i den her diskussion skal stå og diskutere dem. De er yderst relevante. Det er slet ikke det. Men jeg mener, at det, vi er kommet for her i dag, er for at tage en holdningsmæssig diskussion, og dér kan man altid spørge: Er det for

meget, er det for lidt? Det ved jeg ikke, hvor langt vi kan komme med.

Hr. Frank Aaen stiller nogle spørgsmål, man er nødt til at svare ja eller nej til. Det er jo meget enkelt at forholde sig til det. Og jeg går ikke ud fra, at der er nogle partier her i salen, der ønsker at behandle folk dårligt, så nu har jeg afsløret det én gang for alle.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er taletiden udløbet.

Nu er det fru Annie Lunde Hansen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Det glædede mig at høre, at Socialdemokratiets ordfører nu vil prøve at gøre en virkelig indsats for at få noget personale ud til det område. Men spørgsmålet er, hvordan vi får de unge til at vælge den uddannelse, når den uddannelse har så dårligt et image og har det dårligste lønniveau. Derfor er der ingen mennesker, der vil tage det arbejde.

Så jeg tror, at det er der, vi i fællesskab skal tage fat ved at sige: Jamen hvordan får vi løftet hele synet på det at være ansat inden for ældreplejen og alle andre steder inden for det område, sådan at vi får nogle af de unge mennesker, der gerne vil have en uddannelse, som ikke er særlig langvarig, men som alligevel giver dem et eller andet, de kan komme videre med? Og dér vil jeg da gerne høre, hvilke tiltag man har tænkt sig at komme med fra Socialdemokratiets side.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Frank Aaen for en kort bemærkning. Det er nummer tre og dermed den sidste.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Til hr. Jørn Pedersen: Det er ikke teknik, jeg står med her. Det er jo konkret virkelighed for mennesker. Det går ud på, at bistandsmodtagere, der kommer i aktivering, kommer i aktivering uden at blive taget med på råd. Situationen er sådan i dag, at hvis de ikke gør, som de bliver dikteret, kan de fratages al forsørgelse. Det drejer sig om bistandsmodtagere, som sikrer sig en lille lønindtægt og straks mister det hele, fordi de bliver skåret tilsvarende i bistandshjælpen og derfor ikke har en chance.

Man må kunne forholde sig til, om man i det mindste ikke fra Socialdemokratiets side vil være med til at diskutere den problemstilling, at der er nogle mennesker, vi har låst sådan fast, at vi siger: Du skal gøre sådan. Også selv om det ikke kan bevises med nogen rimelighed, at det fører til et arbejde, så skal du gøre sådan. Det kan være at deltage i et tåbeligt kursus, eller hvad ved jeg, som vi nogle gange hører om ude fra kommunerne. Og hvis ikke du gør det, tager vi alle penge fra dig. Og hvis du i øvrigt prøver at løbe med aviser om morgenen, prøver at få lidt mere at gøre med i dagligdagen til glæde for børnene, så tager vi pengene fra dig.

Er det ikke et system med en så stor urimelighed, at Socialdemokratiet kan være med til at diskutere, om det måske ikke er gået lidt for vidt?

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Jeg vil gerne slutte mig til CD's ordfører, som udtalte sig om SOS-uddannelserne. Jeg kunne godt tænke mig, at det blev lidt mere attraktivt at komme ind på SOS-uddannelserne, og det kunne man jo eventuelt gøre ved at gøre aflønningen lidt bedre. Jeg ved godt, at det er et arbejdsmarkedspolitisk spørgsmål, men man kunne gøre det lidt mere attraktivt også for de mere modne mænd og kvinder, når de måske på et eller andet tidspunkt er ophørt med et eller andet job og gerne vil prøve noget nyt, så at komme ind på en SOS-uddannelse.

Jeg giver CD's ordfører ret i, at disse uddannelser er lidt attraktive. Det er faktisk ligesom med PGU-uddannelserne, de er jo faktisk ikke rigtig anerkendt. I dag ved man jo, at SOS-assistenten skal man tage, for det er dem, man kan få, og man kan faktisk ikke få andre i den sektor. Men jeg kunne godt tænke mig, at det blev lidt mere attraktivt, og at vi fik nogle flere mennesker ind dér. For det er jo det, det hele står og falder med: hænder i ældrepæjen.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil starte med hr. Frank Aaen. Nu har vi jo snakket lidt om aktivering. Og det er jo en kendt sag, at hr. Frank Aaen ikke bryder sig om ordet og heller ikke begrebet. Men det er heller ikke det, der er ærindet i dag, og det forstod jeg godt. De regler er altså nu engang aftalt, som de

er, men er det nødvendigt at kigge på dem, så har vi aldrig nogen sinde afvist det, slet ikke. Som jeg også sagde, er vi optaget af, at folk har rimelige vilkår. Selvfølgelig er vi da det.

Så vil jeg godt sige noget, hvor jeg kan være lidt mere konkret, nemlig i forhold til fru Annie Lunde Hansens og fru Inge Refshauges spørgsmål om, hvordan vi får fat i de unge. Jeg tror, at der er flere strenge at spille på her. Jeg tror, at det er helt afgørende, at vi sørger for, at man har et bedre arbejdsmiljø, når man arbejder med de ting. Lønnen vil jeg ikke kommentere, for det er ligesom ikke vores opgave her at lave lønforhandlinger, men jeg tror da, at hvis man er en gruppe, der er efterspørgsel på, så er det jo ikke ukendt andre steder, at man så også har nemmere ved at få en højere løn.

Så jeg tror faktisk, at den gruppe her står ret stærkt i den kommende tid, uden at jeg skal kommentere, om det er det, der skal til. Men jeg tror, det er fuldstændig afgørende, at vi kan sige: Det område her skal være et højere statusområde, når det drejer sig om arbejdet, end det er i dag, for hvis man har en fornemmelse af, at man risikerer at blive slidt op, får et dårligt helbred, at lønnen ikke er særlig stor, og hvis man så oven i købet kan sige, at man måske heller ikke altid får den store anerkendelse for, hvad man laver, fordi man ikke kan nå det, så er det for mig at se meget logisk, at store grupper så vælger noget andet, selv om de måske godt kunne tænke sig at komme ind i det område her.

Så vil jeg godt sige om dem, fru Inge Refshauge spørger om helt konkret, nemlig de lidt mere modne, at jo, der blev i forbindelse med sidste finanslov lavet en aftale om servicejob. De har ikke sådan oplevet den store succes indtil nu af gode grunde, tror jeg, fordi det simpelt hen ikke har været muligt for kommunerne at få dem ind i deres planlægning sidste år. Der kom de for sent.

Men jeg tror faktisk, at det vil give noget, når vi nu når næste budgetlægning ude i kommunerne, for det er jo netop et forsøg på at få fat i nogle af de lidt mere modne, som måske godt kunne tænke sig at bruge nogle år inden for det område her. Jeg mener, at vi skal være uhyre kreative for at skaffe de mennesker, vi får brug for. Det er et meget, meget stort problem, og der skal ingen gode ideer i hvert tilfælde været prøvede.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Når vi er enige om, at der er gået lidt management i plejen og omsorgen nogle steder, når vi så resultatet af de 10 kommuner, der direkte havde brudt loven, da de skar de nogle og tredive, der havde reduceret, ud af de 275, som stadig væk lå over landsgennemsnittet – vi så de tal – så må vi sige, at skal vi forbedre området, skal vi have flere hænder, skal vi have hævet niveauet på området, så er der jo, og der er jeg glad for, at statsministeren er til stede, et helt specielt mantra i denne her sammenhæng, nemlig forhandlingerne med kommunerne i juni måned. En forhandling, som Folketinget i det daglige ikke har den store indflydelse på, men dog har jeg hørt signaler på det sidste, som har været lidt pæne, og jeg vil gerne høre, om man har planer om at skabe den rummelighed, så vi kunne få rettet nogle af de ting, der måske er behov for.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne kvittere for tilsagnet fra hr. Jørn Pedersen om, at man godt vil kigge på aktive-ringsålerusen, og at man godt vil kigge på, om de ordninger, vi nu har fået lavet, ikke i virkeligheden er mere skadelige end gavnlige i en række situationer. Det tilsagn er jeg glad for, og så vil jeg spørge, om det ikke er rigtigt, at der er blevet skabt en ond cirkel i hele den plejesektor, fordi man bl.a. jo af mangel på relevant aktivering – og aktivering skulle der til – så faktisk har aktiveret folk ind i sundheds- og socialsektoren. Er det ikke en af de ting, der gør, at der er mange mennesker, der rent faktisk er der mod deres vilje?

Og er der ikke også skabt en ond cirkel gennem det forhold, at man rent faktisk har skabt en social- og sundhedssektor, som er den mest udstødende sektor overhovedet, ikke bare på det offentlige område, men på hele erhvervsområdet, hvor flest forlader området med nedslidning, med arbejdsskader, med erhvervsbetingede lidelser osv., osv., uden at man har været i stand til at tage højde for en forbedret arbejdssituation?

Og er det ikke den onde cirkel, der skal brydes? Er det ikke dér, muligheden er for at få flere hænder ind i plejen? Og er betingelsen for, at man gør det, ikke også, at man sikrer, at arbejdsvilkårene er på en sådan måde, at man

ved, at der er hænder nok, altså at man sikrer en eller anden form for minimumsnormering, og hvis man ikke vil diktere kommunerne præcis, hvordan det skal gøres, så sikrer en eller anden form for minimumsnormering? For ellers sker der jo det, vi har set i hele det foregående år, at kommunerne holder økonomiudvalgsmødet dagen før socialudvalgsmødet, og så afgør økonomiudvalgsmødet, hvor meget socialt der er plads til.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Jeg vil godt stille det spørgsmål til vores socialdemokratiske ordfører, hr. Jørn Pedersen, om ikke han er enig med mig i, at det ikke er søgningen til eller optaget på social- og sundhedsuddannelserne, der er nogen problemer med, men at problemet opstår, når først menneskene er blevet uddannet til social- og sundhedshjælpere, og de kommer ud i det praktiske liv og opdager, at de ikke kan få et fuldtidsjob, de kan leve af, fordi arbejdsmiljøet ikke er, som det skal være, fordi planlægningen ikke er, som den skal være, fordi man ikke ude i det kommunale selvstyre tilrettelægger arbejdet, som man burde. Og så er vi også herinde med til at skabe en debat om, at det er et dårligt job at blive hjemmehjælper, at søge ind i ældreomsorgen, for det er så og så elendigt.

Hvis vi nu kunne vende den stemning til det, der svarer til den faktiske hverdag ude i samfundet, opnåede vi herfra en meget, meget positiv stemning, så flere også ville synes, at det her var en samfundsopgave at tage fat på.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Nu vil jeg gøre noget, som meget sjældent sker fra denne talerstol. Det er at sige tak til nogle andre partiets ordførere. Jeg vil sige tak til både fru Grete Schødt og til hr. Jørn Pedersen, og det vil jeg gøre på den måde, at jeg siger: Husk nu det, I har sagt. Det var dejlige toner, det, I sagde før. Det kan vi i hvert fald godt støtte fra CD. Men husk, at det ryger ud på tryk i morgen, så vi ved, hvad I har sagt, og det vil vi så godt holde jer fast på.

Men tak, fordi I vil være med til det initiativ.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg skal gøre opmærksom på, at det sådan set ikke er tilladt at tiltale medlemmerne direkte.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil starte med hr. Ebbe Kalnæs og sige, at det bliver meget svært at sige noget præcist om, hvad der skal ske med de kommunale forhandlinger i juni. Det havde hr. Kalnæs nok også regnet med var svaret.

Så vil jeg sige til fru Jette Gottlieb, at vi er jo enige i beskrivelsen af, at der er nogle ting, der gør, at det er svært at fastholde et personale og skaffe et personale til dette område. Men jeg synes jo, fru Grete Schødts har meget ret i sine betragtninger om, at problemet er ikke primært omkring optag og søgning, men at folk flygter fra det område her. Mange når aldrig nogen sinde at komme i gang eller finde ud af det undervejs.

Så vi har altså virkelig nogle problemer, og jeg vil sige, at det er nogle fælles problemer, vi har, og derfor tror jeg, vi bliver nødt til helt seriøst at se på, hvordan man uddanner personale til det område her. Er vi sikre på, at vi gør det rigtige? Skal vi måske til at gøre det anderledes? Det synes jeg også vi skal være åbne over for.

Og så vil jeg gerne sige til fru Annie Lunde Hansen, at naturligvis husker vi, hvad vi har sagt. Altså vi er meget optaget af det, og når jeg understreger netop personaleproblemerne så stærkt, er det, fordi jeg ser det som det allerstørste problem overhovedet i de kommende år. For vi kan se – og det ved vi, sådan bliver det – at vi får en udvikling, hvor der bliver flere af de ældste i vores samfund, og vi kan samtidig se, at i hvert fald i en årrække har vi nogle små årgange til at tage over.

Så der vil blive enorm kamp om den arbejdskraft, de unge repræsenterer, og der kan jeg være bange for, at netop det område her kan blive en taber, hvis vi ikke tænker os godt om og gør det attraktivt at komme inden for det område her. Så dér synes jeg vi har en bred, fælles interesse for, at vi må gøre, hvad vi kan, både på uddannelsesområdet og, som fru Jette Gottlieb var inde på, på miljøområdet. Det er uhyre vigtigt, men vi må altså også animere kommunerne til at tilrettelægge arbejdet på en måde, så det bliver attraktivt at være der.

Det er givetvis ikke at hænge i en klokkestreng, for nu at bruge det udtryk. Det er givetvis også noget med større medindflydelse på det, der foregår. Men altså det synes jeg ligesom er en diskussion, man må tage ude i kommunerne på stedet, fordi det er man bedst til at

gøre dér. Men jeg tror, det skal indgå i overvejelserne, hvis vi skal gøre det her til et attraktivt område, så vi kan sikre os, at når også nogle af os, der er til stede her, får behov for hjælp og pleje, at så er der nogle til at tage sig af opgaven.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Inspireret af en tidligere kort bemærkning vil jeg gerne spørge Socialdemokratiets ordfører, om ikke lovgivningen i forhold til aktivering, i forhold til vores bistandshjælp osv. egentlig har den intention, at det skal være fornuftige ting, man skal sætte mennesker til, men at vi ikke kan ordne alt ved lovgivning, at der indimellem foregår fjollede ting, fordi der mangler noget konduite; fordi der selvfølgelig også er en mindre heldig administration af det indimellem, og det skal vi selvfølgelig alle sammen være efter.

Jeg vil gerne spørge: Hvis folk ikke vil i aktivering, også rimelig fornuftig aktivering, er det så sådan, at man kan fjerne deres forsørgelsesgrundlag? Er det ikke kun sådan, at man i ekstreme tilfælde kan trække 20 pct. af bistandshjælpen på ca. 10.000 kr. fra en voksen, at man faktisk kun kan trække 20 pct., men ikke bare fjerne hjælpen?

Det vil jeg have bekræftet.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jørn Petersen for det sidste svar. Der kan ikke gives flere korte bemærkninger, sådan er reglerne desværre.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jamen nu vil jeg ikke forlænge debatten om aktivering. Der er nogle, der ikke kan få flere korte bemærkninger, og så skal man jo også være fair.

Men jeg kan bekræfte hr. Kalnæs' udlægning af reglerne. Men – som jeg sagde i et tidligere indlæg – det er ikke sikkert, at vi på alle måder har fundet de rigtige regler. Det skal vi da altid være åbne over for at diskutere. Sådan må det jo være. Men jeg er enig med hr. Kalnæs i, at, hvad skal man sige, overadministration eller forkert administration kan vi altså ikke lovgive os ud af, og derfor nævnte jeg også i mit allerførste indlæg, at for os at se er det vigtigt, at vi har et system, som er synligt, gennemskueligt for borgerne, og som ikke er for krinkelkroget og indviklet, så man føler, at man støder imod

en mur og måske alene af den grund kommer til at få nogle dårligere situationer end ellers.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Erik Larsen som ordfører.

Erik Larsen (V):

Der er heldigvis her i Folketinget megen konsensus omkring socialpolitikken. Det skal vi være glade for, det skal de svageste i vores samfund være glade for, for det er i virkeligheden til syvende og sidst et spørgsmål om at sikre den nødvendige tryghed og den nødvendige kontinuitet i vores sociale arbejde.

Venstre er meget glad for at være med blandt de partier, der står bag socialpolitikken her i landet. Selv om der i det store perspektiv er grund til at være udbredt tilfreds med vores socialpolitik, er der jo altid grund til at stille spørgsmål om, hvorvidt trygheden er tilstrækkelig for de svageste grupper i vores samfund, og på den baggrund synes jeg, det er dejligt, at Enhedslisten stiller denne her forespørgsel, så vi kan få en dialog om specielt trygheden for de svageste.

Venstre har altid ønsket en større indsats i forhold til disse grupper, som bl.a. tæller hjemløse, psykisk syge og misbrugere, og der er over tid gjort meget for at forbedre vilkårene for disse grupper, men vi vil i vores drøftelser om velfærdssamfundet ikke svigte disse svage grupper på bekostning af at sprede velfærd ud over de mange.

Jeg synes, at den prioriteringsdiskussion skal vi også have mod til at tage, spørgsmålet om de svageste grupper i vores samfund og dem, som måske ikke kan henregnes under de svageste.

Hvis vi skal se på et af de områder, hvor Venstre har det synspunkt, at der hersker utryghed, så er det inden for arbejdsskadeområdet og inden for førtidspensionsområdet. Vi er meget tilfredse i Venstre med, at det er lykkedes at lave en rammeaftale i forbindelse med finanslovforhandlingerne sidste år, og når den rammeaftale skal udmøntes ved lov, vil vi sammen med andre partier forhåbentlig få gjort en stærk indsats for at give mange en bedre retssikkerhed, en bedre sagsbehandling, mere kvalitet og også mange en mulighed i forhold til at bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hele det komplekse, som er omfattende, må til syvende og sidst komme til at stå tilbage som noget, der har styrket den enkeltes tryghed.

Venstre har her i Folketinget fremsat forslag på

ældreområdet; vi er også enige i, at det er et område, som trænger til et eftersyn. Vi har den opfattelse, at de ældre skal have friere valgmuligheder, friere valgmuligheder med hensyn til valget af plejehjem.

Når vi har det synspunkt, hænger det bl.a. også sammen med, at det er med til at give tryghed. Jeg tror, at mange svage oplever det som at være sat hen i et hjørne, hvor man ingen muligheder har for at opponere imod de tilbud, som man får fra det offentlige side.

Vi har det synspunkt, at der skal mere kvalitet ind i ældreplejen. Derfor har vi også fremsat forslag med hensyn til, hvordan vi finder, at det kan ske, og vi synes i virkeligheden, at kommunalbestyrelserne rundt om i landet bør påtage sig et stærkere og mere direkte ansvar over for vores svageste ældre, nemlig ved, at man efter vores opfattelse ikke kan uddelegere dette område til en kommunal forvaltning eller til et udvalg.

Vi mener som sagt i Venstre, at det område skal under lup i fremtiden, og der er god grøde rundt omkring for at være med i diskussionen om de her ting, hvor tilsyn selvfølgelig også spiller en væsentlig rolle.

Må jeg så til sidst sige, at vi jo i Danmark har et frivilligt socialt arbejde, som i forhold til andre lande er unikt. Vi har vedtaget en lov, som omhandler det frivillige sociale arbejde, og der er givet væsentlige midler til kommunerne for at understøtte det frivillige sociale arbejde. Der gøres en kæmpeindsats.

Men jeg vil gerne understrege, at jeg forventer, at alle kommuner lever op til det, som var lovens intention, nemlig at inddrage det frivillige sociale arbejde sammen med det professionelle sociale arbejde med henblik på at skabe en helstøbt social indsats for vores medmennesker, en helstøbt social indsats, hvor jeg tror, at begreber som tryghed, omsorg og medmenneskelighed vil kunne tilføres nogle ressourcer netop af de mange frivillige, som påtager sig et arbejde og et ansvar. Det skal ikke mangle på vores opfordring til, at man udvikler det fremover i kommunerne.

Må jeg så slutte med at sige om Enhedslistens forslag, at vi jo ikke mener, at man med et forslag til vedtagelse her i Folketinget skal lave en prioritering, forlods skal bevilge milliarder af kroner til et område, og derfor må jeg sige, at Venstre kan ikke støtte Enhedslistens forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Venstres ordfører lagde meget vægt på den fri valgmulighed med hensyn til valg af plejehjemsplads, og det kunne jo lyde vældig flot, hvis man nu mente, at der var væltende fyldt med plejehjemspladser og man bare skulle vælge og vrage og finde den bedste; så kunne det jo være relevant.

Men forholdet er det modsatte; der er en skrigende mangel på plejehjemspladser, fordi vi alt for længe har kørt parolen: længst muligt i egen elendighed, og derfor er der en skrigende mangel på plejehjemspladser eller boliger til ældre mennesker.

Vil Venstre også være med til at øge byggeknoten til det almennyttige boligbyggeri, der skal til for at lave nogle ældreboliger? Vil man også være med til det?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Først omkring førtidspensionsreformen, som hr. Erik Larsen omtalte.

Jeg vil godt have en bekræftelse på, at det, partierne har aftalt, er der ingen af dem, der i dag er på førtidspension, der får noget ud af, at aftalen kun omfatter dem, der fremover kommer på førtidspension. Jeg synes nemlig, det er et rigtig stort svigt i forhold til dem, der i dag er på førtidspension, og som er nogle af dem, der har de mest elendige levevilkår.

Så omkring de mange milliarder. Nu går en folketingsdebat jo ud på at prioritere, så jeg kan ikke forstå, hvorfor man ikke vil prioritere. Alt så vores forslag er jo udtryk for en prioritering af nogle af de mest for os påtrængende problemer, f.eks. at der er mange pensionister, der i dag ikke har råd og adgang til tandpleje og nødvendig medicin og briller. Men det må man da kunne forholde sig til. Er det et vigtigt problem, eller er det ikke et vigtigt problem for Venstre? Jeg synes, vi må komme lidt tættere på.

Et helt nyt forslag, vi har stillet, koster slet ikke penge, f.eks. at en bistandsmodtager skal have lov til at tjene lidt ved siden af bstanden, uden at det straks bliver hugget alt sammen af kommunen. Det må man da kunne forholde sig til; det har ikke noget med penge at gøre, det er et spørgsmål om holdninger.

(Kort bemærkning).

By- og boligministeren (Jytte Andersen):

Jeg synes, det er en interessant debat omkring boligerne, og når jeg bad om ordet, er det for at sige til Enhedslistens ordfører, at der eksisterer ikke nogen kvoter inden for det almene byggeri. Det eneste sted, der eksisterer kvoter, er på andelsboligbyggeriet, det støttede andelsboligbyggeri, og det er 1.000. Alle andre steder, familieboliger, ungdomsboliger, ældreboliger, det er et kommunalpolitisk anliggende, det er en kommunalpolitisk prioritering.

Og jeg vil godt sige til ordførerne, som er så optaget af det her, at der foregår faktisk ganske meget rundtomkring i kommunerne netop på det her område, fordi man erkender, som fru Jette Gottlieb sagde det, at tesen om længst muligt i eget hjem for nogles vedkommende har nået en grænse. Derfor er man i fuld gang med at ombygge plejehjem, så de bliver moderne, man er i fuld gang med at lave aldersintegrerede ældreboliger med kulturinstitutioner osv., osv. Så der foregår ganske meget, som jeg kan høre at ordførerne ikke er helt bekendt med.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Nu er jeg kommet i visse vanskeligheder, men jeg tror alligevel, jeg giver hr. Frank Aaen ordet for en minikort bemærkning. Derefter er det sådan set Venstre, der står for tur.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det er korrekt, at der ikke er formelle kvoter for etablering af almennyttige boliger, men efter at man omlagde finansieringen og pålagde kommunerne en større del af finansieringen, er det jo gået akkurat, som vi spåede: Der kom en dramatisk nedgang i igangsættelsen af det almennyttige boligbyggeri.

Mon ikke jeg har ret i, at vi inden for et stykke tid vil se, at man giver kommunerne økonomisk råderum til at iværksætte yderligere almennyttige boliger. Skal vi, regeringen og Enhedslisten, ikke være enige om, at der er brug for at få igangsat et yderligere byggeri inden for det almennyttige boligområde, og at der også vil blive taget initiativer til at sikre det?

By- og boligministeren (Jytte Andersen):

Hvad angår finansieringen af det almene byggeri, så er det en rigtig fremstilling, som hr. Frank Aaen giver, nemlig at startbeløbet for kommunerne blev hævet, men samtidig blev

det jo så også besluttet, at byrden over 30 år var det staten der betalte. Så samlet set er det ikke dyrere for kommunerne.

Det er rigtigt nok, at regeringen faktisk er meget optaget af at få understøttet viljen til og de reelle muligheder for flere boligområder, hvor der er tale om, at der både kan være unge, kan være ældre og kan være familier. Det er fuldstændig rigtigt, og vi kan se, at det beløb, der er afsat til særlige støttemuligheder for kommunerne, er kommunerne faktisk også meget interesserede i. De er rigtig meget interesserede i den 130 mio. kr.-pulje. Så det er vi enige med Enhedslisten om. Mit ærinde var alene at sige, at der ikke er kvoter i dette land ud over for det støttede andelsboligbyggeri.

Alt, hvad regeringen kan gøre, også med Enhedslistens bistand, skal vi selvfølgelig gøre, men vi skal passe på, at vi ikke forvrider billedet af, hvad man rent faktisk kan gøre i kommunerne.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, efter dette lille sidespring så tilbage til de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Jeg vil da meget gerne spørge Venstres ordfører, hr. Erik Larsen, hvor man vil sætte de frivillige socialarbejdere ind. Det kan man jo ikke gøre i plejen, men ellers er de jo næsten uundværlige, også når de laver noget praktisk arbejde.

Der er også et andet spørgsmål, jeg gerne vil stille hr. Erik Larsen: Vil Venstre være med til, at de sagsbehandlere, der sidder i kommunerne, får en langt bedre uddannelse, end de har i dag? Den sagsbehandling og de handlingsplaner, der bliver lavet for de mennesker, viser, at sagsbehandlerne ikke er dygtige nok. Det sker alt for tit, at mennesker bliver frataget sygedagpenge og bliver skrottet i pensionssystemet, fordi der ikke bliver lavet nogle ordentlige planer for dem.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Først til fru Jette Gottlieb: Siden Venstre fremsatte sit forslag her i Folketinget om frit valg af plejehjem, har vi fået mange henvendelser fra private, som faktisk gerne vil være med til at opføre plejehjem, som ligger helt uden for de

kvoter og andre finansieringsmodeller, som der her tales om også fra boligministerens side.

Det ser vi som et tegn på, at der altså findes mennesker her i Danmark, som føler, de har en forpligtelse til at prøve at skabe nogle alternativer, som de så kan lægge nogle andre værdier ind i end dem, der måske nogle steder er i de offentlige tilbud.

Til hr. Frank Aaen: Det er rigtigt, at rammeaftalen om førtidspension først og fremmest handler om de nye tilkendelser. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at der i aftalen står »som udgangspunkt«, og det er selvfølgelig, fordi partierne bag aftalen har ment, at man skulle sige »som udgangspunkt«.

Jeg har den opfattelse, at der er mange førtidspensionister, som er tilfredse med, at de ikke skal igennem en ny ansøgningsrunde og en ny sagsbehandling. Derfor vil det jo være spørgsmålet om, hvordan det her som udgangspunkt i den endelige aftale og over tid vil kunne landes.

Til fru Inge Refshauge: Jeg forestiller mig selvfølgelig ikke, at det frivillige sociale arbejde skal til at gå ind over det professionelle sociale arbejde, men vi ved jo alle sammen, at der er mange frivillige, som gør en kæmpeindsats som besøgsvenner og med andre foranstaltninger, hvor de prøver at afhjælpe noget af den ensomhed, som mange, specielt ældre og svage mennesker, i det her samfund er ofre for, og som man ikke via lovgivning og via paragraffer kan råde bod på. Der synes jeg at der stadig væk er muligheder, som man kan gå ind og se på, og jeg tror, at kommunerne vil stå sig godt ved at være medspillere i den proces.

Vi har fra Venstres side været med til at pege på og også bevilge penge til efteruddannelse af sagsbehandlere, fordi det er meget væsentligt, at vi får efteruddannet sagsbehandlere i det mindste på hele førtidspensionsområdet, men også på andre områder. Så vi er helt parate til også i fremtiden at være med til at styrke det.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg er sådan set glad for, at hr. Erik Larsen siger, at de, der i dag er på førtidspension, skal der også ses på. Der er jo folk, der i dag får 6.000 kr. om måneden, fordi man har sagt, at de kan arbejde lidt ved siden af. Det kan de bare ikke, for der er ikke noget arbejde til dem. Kan vi være sikre på, at de, der i dag får så lavt et beløb udbetalt, kan forvente, at der også bliver

taget hensyn dertil, inden der er indgået en aftale om en ny førtidspensionsreform? Det kunne da være interessant at vide her i dag.

Så fik jeg ikke noget svar på, hvad det er i vores forslag til vedtagelse, som Venstre synes er en forkert prioritering. Der har været spurgt helt konkret: Er det forkert at prioritere, at alle ældre skal have adgang til tandpleje, briller og medicin? Er det forkert? Er svaret ja, så ved vi det. Nu ved vi ikke, hvad det er. Nu kan jeg påstå, det er det, Venstre ikke vil være med til, men jeg vil da gerne høre det fra Venstres egen mund. Eller er man imod, at en bistandsmodtager skal have lov til at tjene lidt ved siden af, uden at kommunen straks hugger det hele? Jeg vil godt have lidt mere præcist, hvad det er, der støder Venstre i det forslag til vedtagelse, vi har fremsat.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Jeg ønsker ikke at gå ind i en detaljeret diskussion om de enkelte forslag, for når vi siger, at det, Enhedslisten i dag lægger frem, skal ind i en samlet overvejelse og prioritering, fordi det rummer utrolig store udgifter, så er det jo netop, fordi vi ikke på forhånd vil sige, om det er det eller det, vi vil støtte, når det til sin tid måtte komme op.

Det er rigtigt, at på førtidspensionsområdet er der et dilemma for mange mennesker, som i virkeligheden har fået konstateret en arbejdsevne, men, som hr. Frank Aaen også er inde på, ikke kan bruge den. Det, som jeg mener formuleringen som udgangspunkt skal bruges til, er så at finde ud af, at hvis vi i vores system over tid kan klare nogle opgaver med at få trukket nogle grupper ind, så må vi selvfølgelig se på de grupper, for hvem det er mest relevant. Man kunne også anlægge det synspunkt, at de, der har fået tilkendt pension senest, var dem, som man måske i særlig grad skulle tage hensyn til. Men her er det også spørgsmålet om, hvorvidt man kan magte den enorme sagsbehandling, som der jo alene for de nyttilkomne skal være tale om, for vi går ud fra, at kvaliteten i sagsbehandlingen skal hæves væsentligt.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Frank Aaen for en kort bemærkning, og det er nummer tre i rækken.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Desværre synes jeg ikke, der var så meget konkret til de nuværende førtidspensionister, men vi må jo se, når de partier, der går bag lukkede døre, kommer frem med deres forhandlingsresultat, hvad der så er.

Men altså igen: Undskyldningen for ikke at ville gå ind i diskussionen om vores forslag til vedtagelse, er, at det koster masser af penge. Et af de punkter, der koster penge heri, er at sikre medicin, briller og tandpleje til ældre, måske 1 mia. kr., måske lidt mere. Det er ikke noget, der vælter et statsbudget.

Muligheden for, at en kassedame ikke skal betale 1.100 kr. om måneden for at være medlem af en a-kasse og en fagforening, men måske skal nøjes med lidt mindre, koster også lidt penge, men vores forslag til vedtagelse er ikke primært kendetegnet ved, at der udskrives en kæmperegning, og det med at give folk mulighed for at tjene lidt penge ved siden af, koster ikke penge.

Det, som der står her, nemlig at en kontant-hjælpsmodtager skal tages med på råd, inden der bliver lavet en aktiveringsplan for vedkommende, koster ikke penge. Det er bare mere at tage folk med ind. Jeg troede, det var Venstres politik at inddrage folk, i stedet for at systemerne bare dikterer folk. Jeg synes, det er for nemt sluppet bare at sige, at det vil man ikke gå ind i.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil da godt tilføje, at formålet med, at vi har stillet den forespørgsel, er, at man skal tage den prioriteringsdiskussion, og det hænger jo sammen med, at vi har konstateret en virkelighed, hvor der er nogle, der ikke har fået glæde af den velstandsstigning, som alle praler af, som ikke har oplevet den tryghed, som ikke føler sig sikre, og vi har udpeget de punkter, hvor vi synes vi kan se at folk er værst stillet. Så er vi kommet med en række, hvor vi siger, at det vil vi gerne prioritere, det skal der gøres noget ved, og i øvrigt haster det. Det er også derfor, vi gør det på den her måde, for ellers kunne vi vente til næste år eller næste år igen. Det haster, fordi de folk faktisk er blevet ramt af noget, som vi ikke tror at samfundet som sådan vil være bekendt.

Så spørger vi: Vil I være med til den prioriteringsdiskussion? Og så får vi nogle vage besvarelser med nå nej, der er noget andet, der

kunne være bedre, men vi får ikke at vide, hvad det er.

Selve formålet med forespørgselsdebatten er altså at få den prioriteringsdiskussion, finde ud af, hvad det ud over snak fra partiernes side er, de gerne vil være med til.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Jeg synes egentlig, det er en lille smule urimeligt, når fru Jette Gottlieb siger, at jeg ikke har sagt noget om, hvad vi i Venstre prioriterer. Jeg har sagt, at vi prioriterer ældreområdet. Vi vil med forskellige virkemidler gøre en kraftig indsats på det område. Jeg ved godt, at nogle af de virkemidler, vi peger på, kan Enhedslisten ikke støtte, men det er dog et signal. Det er dog også et signal til de mange, at hvad angår arbejdsskader og førtidspensioner, synes vi, at der skal sættes ind med forbedring af retssikkerheden i sagsbehandlingen.

Endelig nævnte jeg i indledningen af i min tale, at for de allersvageste grupper, som vi mener omfatter de psykisk syge, misbrugerne, de hjemløse, har vi gjort meget, men vi vil gøre mere. Så jeg synes, det er lidt uretfærdigt at sige, at vi ikke har tilkendegivet noget om en prioritering.

Så vil jeg gerne sige til hr. Frank Aaen, at ifølge de sociale love er kommunerne jo forpligtede til handlingsplaner, og det mener vi også at kommunerne skal leve op til. Det er rigtigt, som hr. Frank Aaen siger, at det koster ingenting. Det koster nemlig ingenting at give folk en god sagsbehandling med henblik på at få dem videre i deres liv og forhåbentlig også i deres arbejdsliv.

Så er vi altså meget optaget af at få kontanthjælpsmodtagere ud af kontanthjælpssystemet. Vi synes ikke, at det er et sted, hvor man skal have personer anbragt over tid. Vi synes, at alle vores kræfter skal sættes ind på, at de pågældende ikke står der og kun har, som det jo er sagt, en meget lav disponibel indtægt.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Jette Gottlieb for en kort bemærkning, og det er også nummer tre og dermed den sidste til hr. Erik Larsen.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Til det sidste, om personer anbragt i et system, vil jeg sige, at det, vi oplever er ved at ske, er

netop, at vi har fået lavet nogle systemer – og Venstre har medvirket sammen med regeringen – som vi synes man kan konstatere er for stramme til, at de opfylder de hensigter, man har beskrevet. Hvis man ønsker at få folk ud af systemerne, skal man jo ikke lave en ålruise, som fanger folk ind i systemerne, og vi mener, at det er sket på f.eks. aktiveringsområdet.

Det er det, vi siger, der er sket i dagpengesystemet, hvor de meget stramme regler, som Venstre også har været med til at etablere, faktisk fører til, at folk ikke bliver bragt i en situation, hvor de ud fra et overskud kommer ud af de systemer, de er havnet i, men at de faktisk bliver låst fast i dem i stedet for.

Så spørger jeg: Vil Venstre være med til at lempe nogle af de systemer, så formålet i højere grad kan opfyldes?

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Jeg skal ikke gå ind på de områder, der vedrører arbejdsmarkedspolitikken, dertil er jeg ikke udvalgt. Men jeg vil da sige, at vi i Venstre altid er optaget af at se på, om der er barrierer i vores systemer, og om disse barrierer vanskeliggør vores hensigter om at sikre, at flest muligt får en tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed får den sociale baggrund, som mange synes er nødvendig for at have et godt liv. Også de her spørgsmål, som ligger på det sociale område, vil vi være villige til at gå ind og kigge på med det formål for øje, som jeg lige har nævnt.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Da den konservative socialordfører, hr. Jens Heimbürger, ikke kan være til stede, er det blevet min opgave at fremføre nogle konservative synspunkter.

Det er Det Konservative Folkepartis opfattelse, at et velfungerende og anstændigt samfund skal omfatte et veludbygget socialt sikkerhedsnet. Borgerne skal sikres tryghed, og til den opgave har vi brug for en effektiv offentlig sektor, som tilbyder såvel sociale overførsler som en række kerneserviceydelser.

Vi betragter derimod planøkonomiens kollektive ejendomsret og ultraliberalismens minimalstat som to samfundsmønstre, der på hver deres måde leder til et uacceptabelt lavt niveau for reel social tryghed.

Socialismens lighedsmageri uden nogen privat sektor, der kan producere velstand, giver ikke noget reelt sikkerhedsnet for de svage

grupper. De svage vil opleve et mangelsamfund, som typisk vil ende i det totale sammenbrud på grund af ineffektive produktionsformer med katastrofale konsekvenser for de svageste i samfundet. Og den ultraliberalistiske minimalstat vil med dens fravær af en anstændig socialpolitik lade de dårligst stillede i stikken og dermed skabe et samfund med meget store indre spændinger.

Vi konservative har derfor tillid til, at vi i samspillet mellem dynamikken i markedsökonomien og en velfungerende offentlig sektor skaber en social markedsökonomi, som også tager ansvar for de svageste grupper.

Det er dermed vores opfattelse, at den bedste socialpolitik er den politik, der fremmer jobskabelse, sådan at flest muligt kan være selvforsørgende, og derfor er det også en effektiv socialpolitik, hvis Danmarks erhvervs- og skatopolitik og vilkår for erhvervsvirksomhederne i øvrigt giver optimale vilkår for oprettelse og opretholdelse af arbejdspladser.

Ligeledes arbejder vi for øget social tryghed i de igangværende forhandlinger om ændringer i førtidspensionsystemet. Igen er det vores opfattelse, at den største sociale tryghed opnås gennem samspillet mellem den private og den offentlige sektor.

Vi vil således arbejde for, at der sættes hurtigere ind med forsøg på arbejdsfastholdelse, revalidering og omskoling, således at borgerne ikke ved sygdom bliver skubbet ud i passiv forfølgelse.

Samtidig er det socialt et fremskridt, at førtidspensionssystemet forenkles, gerne til alene at omfatte én sats, således at sagsbehandlingstiden kan afkortes væsentligt. Ligeledes vil mere klart definerede elementer i vurdering af arbejdsevnen kunne give borgerne med nedsat arbejdsevne en større social tryghed.

Vi vil gerne i forlængelse heraf anbefale regeringen, at der skabes skattefrihed til medarbejdere for arbejds giverbetalte sundhedsydelser, eksempelvis operationer på privathospitalet. Det vil øge den sociale tryghed, hvis medarbejderne i højere grad får en hurtig behandling ved sygdom, så perioden uden for arbejdsmarkedet reduceres mest muligt.

Vi afviser Enhedslistens forslag til vedtagelse, idet dette udspil netop indeholder den store misforståelse, at hvis bare man uddeler flere gratis ydelser til flere grupper i befolkningen, så vil man skabe større social tryghed.

Vi tror på en specifik, målrettet indsats over for de svageste grupper, eksempelvis har vi deltaget i opprioriteringen af tilbudene til psykisk syge og hjemløse, og vi tror på, hvad også al erfaring har bekræftet, at det giver øget social tryghed for arbejdsløse og bistandsmodtagere, hvis samfundet stiller krav og ikke blot passivt uddeler check.

En anstændig socialpolitik skal indeholde en naturlig sammenkædning af pligter og ansvar, og derfor deltog vi gerne i vedtagelsen af den seneste socialreform, som netop byggede på sådanne sunde, konservative principper.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Igen kommer der altså beklageligvis en sådan flot håndbevægelse: Og derfor siger vi nej til Enhedslistens forslag til vedtagelse. Vi vil ikke bare dele check ud. Men hvad er det vi foreslår?

Vi foreslår, at pensionister skal have tandpleje, medicin og briller. Vi foreslår, at studerende med børn skal have en højere uddannelsesstøtte. Vi foreslår, at man ikke kan fratages sin bistandshjælp, bare fordi man ikke lige opfylder det diktat, der kommer fra kommunen. Det er jo ikke at dele check ud sådan i almindelighed. Man må jo være konkret. Hvad er det her, Det Konservative Folkeparti er imod?

Nu har vi en af arbejdsmarkedsreformens arkitekter iblandt os, og derfor vil jeg gerne spørge: Er det rigtigt, som det har udviklet sig, at bare fordi man kommer for sent til en samtale, 16 dage, så fratages man dagpengene, og så er det bistandshjælp mod tilbagebetaling, så mister man retten til dagpenge under barsel, så mister man retten til forældreorlov? Er konservativ arbejdsmarkeds politik sådan?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Nu består den konservative arbejdsmarkeds politik altså også af andet end det synspunkt, som hr. Frank Aaen tog op til debat her.

Vi har i Danmark et dagpengesystem, som er rimeligt lukrativt sammenholdt med dagpengesystemer i andre lande. Det medfører nogle retigheder, og det medfører selvfølgelig nogle pligter, og hvis man ikke lever op til de pligter, skal der selvfølgelig falde en sanktion. Så kan man diskutere sanktionens størrelse. Vi har i øjeblikket et lovforslag i Folketinget, som omhandler den problemstilling. Det er vi ikke helt

enige om, men et sanktionssystem skal der under alle omstændigheder være.

Så omkring Enhedslistens forslag til vedtagelse: Jeg blev dybt forundret, da jeg her under debatten hørte, at Enhedslisten gav udtryk for, at der var tale om en prioriteret liste. Jeg har oplevet det på den måde, at man sådan delte lidt ud til højre og til venstre og lidt til dit og lidt til dat og lidt til de unge og lidt til de ældre – alle nævnt, ingen glemte. Til det vil jeg sige, at det ikke er den måde, vi fører socialpolitik på i Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg må jo sige, at det er utroligt, at man ikke kan få bare ét eksempel. Kan vi ikke bare få én af de pinde, der er i vores forslag til vedtagelse, som man fra Det Konservative Folkeparti siger, at det vil man ikke prioritere? Kan vi ikke få bare lidt konkret ind i debatten, i stedet for bare at få de her runde vendinger om, at det vil man ikke være med til? Det er punkt 1.

Punkt 2 angår sanktioner. Hvis vedkommende var kommet inden for 7 dage, så havde sanktionen været 1 uges dagpenge. Her gik der 9 dage mere, og så er det en total fortabelse af dagpengereetten, der er sanktionen, og så er de øvrige følger ingen bistandshjælp uden tilbagebetaling, ingen dagpenge under barsel, ingen ret til forældreorlov. Det er det, jeg mener: 9 dage fra og til udløser altså fra 1 uges sanktion til total fortabelse af dagpengereetten. Man må da kunne forholde sig til, om det er lidt for meget.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jo, men jeg vil sige til hr. Frank Aaen: En grænse skal der jo være. En tidsfrist skal der være, og uanset hvilken tidsfrist man anvender, så vil der blive situationer, hvor der er nogle, der lige kommer til at overskride den. Jeg vil ikke sige, at det sanktionssystem, vi har i dagpengesystemet i øjeblikket, er fuldkomment. Der er mange problemer i det sanktionssystem, og det har vi haft kraftige drøftelser i Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg om, men jeg synes ikke, vi skal gøre det til et hovedtema her i en socialpolitisk drøftelse.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.55

Mødet genoptaget kl. 13.00

Villy Søvndal (SF):

Som regeringen selv ved enhver given lejlighed påpeger, er Danmark i en gunstig situation med en stærk økonomi, og der er flere, der er kommet i arbejde. Det vil vi også godt fra SF's side gratulere med. Vi mener i øvrigt også, vi selv har været en del af det. Netop derfor er det også så paradoksalt, at den bedre økonomiske position ikke i højere grad bruges til at øge den sociale trykthed med, og derfor er det godt, at vi i dag har denne forespørgselsdebat.

Det danske samfund er rigere end nogen sinde. De fleste oplever en stigning i levestandarden, men det danske samfund er på vej til at blive et mere polariseret samfund, end vi har kendt tidligere. Skellet mellem dem, der klarer sig godt, og dem, opsvinget kører forbi, øges i disse år. Derfor er det efter SF's opfattelse en politisk hovedopgave at bryde den skæve udvikling og sikre, at også de nederste ved samfundets bord får bedre leveforhold.

Det er bemærkelsesværdigt, at vi netop i en periode, hvor vi er rigere end nogen sinde før, får en debat om, hvorvidt vi har råd til velfærd. Rigdommen er jo ret besat udtryk for, at vi har bedre råd end nogen sinde til at hjælpe til og til at beslutte, hvad den stigende rigdom skal anvendes til. Skal den bruges til en fortsat voldsom stigning i det private forbrug specielt blandt de velstillede, eller skal den bruges bedre til at tilfredsstille de områder, hvor forholdene i dag ikke er tilfredsstillende? Det er de her års hovedpolitiske skillelinje, og efter SF's opfattelse er der ingen tvivl. Det er velfærdsområderne, der er nødlidende.

Det gælder ældreområdet, hvor der mangler ældreboliger og plejehjemspladser, hvor hjemmehjælpen i en række kommuner er beskåret til et niveau, der ikke giver den fornødne tid til omsorg og til nænsomhed. Det gælder også de økonomiske forhold for de ældre, der kun har den nøgne folkepension som levestandard. Her skal der efter SF's opfattelse sættes ind. Det gælder de mennesker, der gennem et helt livsforløb har en meget lav indkomst på grund af arbejdsløshed, sygdom eller invaliditet. Den største skamlet på disse års socialpolitik er de

mennesker, der efter nedslidning efter et langt arbejdsliv eller en arbejdsulykke i øjeblikket nægtes adgang til en forsørgelse.

Statsministeren sagde under sin besvarelse: Vores velfærdssystem fungerer, når mennesker rammes af ledighed og sygdom. Sådan hørte jeg det. Jeg er nødt til at sige, at det desværre ikke er rigtigt. Jeg tiltror meget gerne statsministeren, at statsministeren gerne ville, at det var sådan. Jeg tror også, at mange, der kun er interesseret i området i ideologiske overskrifter, ser billedet sådan i første omgang. Sådan er det desværre ikke.

Vi oplever i stigende grad, at folk, der bliver slidt ned efter et langt arbejdsliv eller af en arbejdsulykke i øjeblikket nægtes adgang til en forsørgelse. Det er varighedsbegrænsningen på sygedagpenge, der rammer. Det er syge mennesker, der får afslag på en pension, der rammes. Efter SF's opfattelse er det en af de allervigtigste socialpolitiske opgaver at sikre syge mennesker ret til forsørgelse i forbindelse med den førtidspensionsreform, vi jo har aftalt.

Børneområdet er også et område, hvor polariseringen slår igennem. Her er der brug for helt anderledes håndfast at sikre børn, der har brug for hjælp og støtte. I den her uge er det påvist i rapporten fra BUPL og PMF, hvordan kvaliteten i daginstitutionerne er faldet. Flere børn på mindre plads med færre voksne til en højere pris er det typiske billede. I den udvikling er det de børn, der har mest brug for hjælp, der er taberne. Derfor er der efter SF's opfattelse nok at tage fat på. I et rigt samfund er det et spørgsmål om politisk vilje, hvor rigdommen skal kanaliseres hen.

Så skal jeg slutte af med at kommentere situationen med hensyn til forslag til vedtagelser. Vi er enige i alle pinde i Enhedslistens forslag til vedtagelse på nær ét. Det er den første. Det er den, der taler om, at alle ældre uden undtagelse skal sikres stigende adgang til hjælp til briller osv. Vi er jo som bekendt af den opfattelse, at det er de mest trængende, der skal hjælpes. Vi er jo i høj grad et lighedsorienteret parti. Derfor havde vi foretrukket, at den første pind i stedet for det her kom til at dreje sig om, at vi havde en fælles opgave i forhold til de ældre, der kun har den nøgne folkepension som grundlaget. Men det kunne ikke lade sig gøre. Og det er klart, i den situation vil vi ikke stemme imod et forslag til vedtagelse, hvor vi er enige i alle pinde på nær én, men vi vil heller

ikke stemme for et forslag til vedtagelse, der er i modstrid med de hovedprioriteringer, vi har.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil bare lige for en ordens skyld sige, at der jo ikke er nogen uenighed mellem SF og Enhedslisten om, at de folkepensionister, der alene lever af folkepensionen og ikke har andre muligheder, selvfølgelig er dem, der har brug for det store løft.

Når vi lægger vægt på, at der er nogle bestemte ting, vi synes det er vigtigt at alle får tilbud om, er det jo også et spørgsmål, vi ofte er enige om. F.eks. når vi snakker om lægehjælp og den slags ting, så er der jo ingen uenighed om, at det skal være gratis for alle.

Vi synes ikke, at strengen, som tegnes i sandet, skal sættes før tandlægebesøget f.eks. Det synes vi hører med, men vi er da fuldt ud klar over, at det så betyder, at man altså også finder penge hos de rige, de brede skuldre, når man skal foretage sådan en almen ydelse, som vi synes det er vigtigt at alle får.

Inge Refshauge (DF):

Det forslag her handler om social tryghed, en tryghed, der desværre mange steder ikke er til stede mere. Vi har vel alle sammen, i hvert fald os, der har siddet i Socialudvalget, en masse sager liggende på vores skriveborde. Sager, som alle handler om, hvor dårligt mennesker føler sig behandlet af systemet. Visse kommuner behandler f.eks. sygedagpengemodtagere og førtidspensionsansøgere enormt dårligt. Medierne har gang på gang sat fokus på dette emne også nu for nylig.

I mange kommuner har man smækket kassen i for mange sygedagpengemodtagere, og så er der ikke mere. Man har overhovedet ikke sat lovbestemte foranstaltninger i gang over for de syge, man har simpelt hen bare overladt dem til sig selv. Ja, enkelte har endda fået et godt råd, nemlig at melde sig raske i fagforeningen, selv om kommunen godt vidste, at de ikke var det. Det er så en form for kassetænkning. Det øger bestemt ikke trygheden for disse mennesker.

I Dansk Folkeparti er vi ganske klar over, at det er en kommunal opgave, men desværre hjælper det ikke de mennesker, der bor i en kommune, der rent faktisk blæser på loven og jagter disse syge mennesker rundt i systemet ene og alene for enten at køre dem trætte eller for at spare penge. Det er ikke rimeligt, og her

må Folketinget reagere trods det hellige kommunale selvstyre.

I Dansk Folkeparti mener vi, at trygheden efterhånden nogle steder kan ligge på et meget lille sted. Det gælder ikke kun de syge og nedslidte mennesker, det gælder også ældre medborgere, der sidder og venter på en plejehjemsplads, eller som er kommet på et plejehjem, som ikke fungerer optimalt. Her er trygheden også gået fløjten. Det gælder også de ældre, der får for lidt hjemmehjælp. Der er jo som bekendt skåret enormt meget i hjemmehjælpen. Her mangler trygheden også. Ofte skiftes den hjemmehjælp ud mange gange i løbet af en uge, og det er jo også utrygt for de ældre.

Der er rigtig mange områder, hvor utrygheden i disse år breder sig, også på børneområdet, for børnefamilierne, og forslaget lægger her op til, at regeringen kommer med en udmelding om, hvordan trygheden genoprettes og øges i vort samfund. Og det tror jeg regeringen har et stærkt ønske om at gøre.

Der er virkelig mange steder, der skal ryddes lidt op. I Dansk Folkeparti går vi også ind for, at kontanthjælpsmodtagere bliver taget med på råd, når der skal lægges planer for deres videre liv. Det er ikke rimeligt, at der bliver trukket noget ned over hovedet på dem, bare fordi de er kontanthjælpsmodtagere.

Og så vil jeg lige for at imødegå SF's ordfører, hr. Villy Søvnald, sige til pind 9 i Enhedslistens forslag: Dansk Folkeparti går virkelig ind for boligbyggeri til hjemløse og for ældre- og ungdomsboliger. Netop disse grupper har brug for at få en rimelig husleje i en god bolig, og de har jo ikke de store penge at gøre godt med. Derfor ser vi gerne offentlige tilskud til den slags boliger.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg kvitterer for konverteringen hos Dansk Folkeparti. Jeg er spændt på, om det så også har vundet indpas i principprogrammet, men det kan vi vende tilbage til senere.

Det, jeg egentlig tog en kort bemærkning for, var vedrørende to andre ting. Hvis nu man oprigtigt deler forargelsen over den varighedsbegrænsning på sygedagpenge, der rammer, må man også være lidt optaget af historikken. Det var den borgerlige regering, der i 1982 indførte varighedsbegrænsning på sygedagpenge. Vi har forsøgt fra SF's side i adskillige sammen-

hænge at få den nuværende regering til at ændre på det. Det er ikke lykkedes.

Men efter fru Inge Refshauges ordførertale synes jeg, man står fuld af forundring med følgende spørgsmål: Hvordan kan det være, at Dansk Folkeparti vil støtte en politisk linje, nemlig det borgerlige Danmark, som var dem, der i sin tid indførte varighedsbegrænsning på sygedagpenge? Når man siger, at man er imod nedskæring på hjemmehjælpen, så tror jeg gerne Dansk Folkeparti. Hvis man skal finde det store tidspunkt for dykket i hjemmehjælpsforsyning i Danmark, så hedder året 1983. Det var dengang, den borgerlige regering var tiltrådt. Prøv at slå op i Statistisk Årbog. Hvordan kan man så med den ene hånd sige, at man vil have en borgerlig regering, og heroppe fra talerstolen sige alle de gode ting, man vil? Det er lige præcis dem, der blev gennemført modsat under den borgerlige regering.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg synes, det også her i forbindelse med ordførertalen er korrekt at få fastslået, at Dansk Folkeparti i hvert fald i alt væsentligt står bag de sanktioner, som arbejdsløse og bistandsmodtagere oplever, hvis der er bare den mindste afvigelse fra de rettigheder og pligter, som man er blevet pålagt. Så straffes der og i visse tilfælde med en urimelig hårdhed, hvor bare det at blive væk fra en samtale kan koste retten til dagpenge.

Har jeg forstået det rigtigt, at det er Dansk Folkepartis sociale syn, at man står bag de sanktioner, der findes f.eks. over for bistandsmodtager og arbejdsløse?

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Lige til hr. Villy Søvnald: Nu vil jeg altså ikke gerne klandres for, hvad de borgerlige har gjort i tidernes løb. Jeg har trods alt kun været her i 2 år, og da mit parti er rimelig nyt, synes jeg ikke rigtig, jeg kan tage fortidens synder på mig.

Men hr. Søvnald ved jo også godt, at i sociale sager støtter vi meget SF. Det har jeg gjort utallige gange som socialpolitisk ordfører. Og selv om vi støtter en borgerlig regering, så er det jo ikke sagt, at vi støtter alt, hvad de borgerlige kommer med i socialpolitikken, lige så vel som vi ikke støtter alt, hvad der kommer fra venstresiden. Vi har vel lov til at være sådan rimelig i midten af politikken.

Og så lige til hr. Frank Aaen: Ja, jeg kan også godt se, at det kan være urimeligt, det dér, og jeg har også selv nogle sager liggende på bordet. Det er nogle urimelige strafaktioner, der sker over for disse mennesker, men det er jo trods alt i fagforeningerne og sådan nogle steder, de dér ting især på arbejdsløhedsområdet og i arbejdsformidlingen bliver fastlagt.

Jeg synes også, det er urimeligt, og jeg synes også, det er urimeligt over for bistandsmodtagere.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg vil bestemt heller ikke klandre fru Inge Refshauge en fortid, som fru Inge Refshauge ikke deltog i. Det ville være for ondt, men jeg synes måske, man har en pligt til at prøve at lære af fortiden.

Det er altså underligt at være et parti, der har en høj social profil – nej, det er der ikke noget underligt i, men det er underligt at være et parti, der har en høj social profil, som samtidig støtter en borgerlig regering på de her nøglepunkter, der hedder hjemmehjælp og varighedsbegrænsning på sygedagpenge.

Jeg vil gerne gøre mig den ulejlighed at forsyne fru Inge Refshauge med et nummer af Danmarks Statistik, hvor man kan prøve at se, hvad der skete med hjemmehjælpen i 1983, og også det lovforslag i 1982, da den borgerlige regering gennemførte varighedsbegrænsningen på sygedagpenge.

Det er to slumme ting, og det, jeg så bare ikke forstår sådan ud fra et enfoldigt princip, er, at hvis de ting er noget, der ligger én meget på hjerte, hvordan kan man så støtte lige præcis de partier, hvor al historisk erfaring tilsiger, at det er de partier, som rammer lige præcis de ømme områder, fru Inge Refshauge nævnte i sin ordførelse. Det forstår jeg ikke.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Så fik vi da mobiliseret lidt omsorg for de arbejdsløse og for bistandsmodtagerne, når de kommer i klemme i systemet.

Jeg vil bare gøre Dansk Folkepartis ordfører opmærksom på, at Dansk Folkeparti mig bekendt også før sidste valg har stemt for samtlige stramninger, der er lavet på arbejdsmarkedsområdet.

Jeg vil også gerne sige, at den dér omsorg for de arbejdsløse f.eks. går jo altså ikke længere

end til, at Dansk Folkeparti stadig væk foreslår, at man skal fratage statsstøtten til a-kasserne, det vil sige, at egenbetalingen i a-kasserne skal stige dramatisk, eller at dagpengeniveauet skal sænkes drastisk, det bliver konsekvensen af Dansk Folkepartis politik.

Så det er jo fint nok at stå her i en debat under et vist pres og sige, at det også nogle gange er urimeligt, men fakta er altså, at Dansk Folkeparti har stået bag alle stramningerne, fakta er, at Dansk Folkeparti ønsker at fjerne statsstøtten til a-kasserne og dermed enten øge kontingentet eller sænke dagpengesatsen.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Nu kunne ordføreren fra Dansk Folkeparti jo ikke nå at tage alle socialpolitiske elementer med i sit indlæg, så derfor har jeg et spørgsmål, som jeg tror vil have stor interesse, netop: Hvad har Dansk Folkeparti tænkt sig at gøre i forhold til fremtidens børnefamilier?

For nu har vi jo kunnet høre gentagne gange, at én ting er, hvad der står i et arbejdsprogram og et principprogram, men i virkelighedens verden mener man noget helt andet. Men jeg har det enkelte spørgsmål til Dansk Folkeparti: Hvad agter man at gøre i forhold til børnefamilierne og de penge, de evt. skal betale for at få deres børn passet? Det synes jeg kan være et centralt element, når vi snakker om fremtidens velfærdspolitik, og også den tryghed, vi kan tale om i forhold til børnefamilier. Hvordan er takstpolitikken dér, hvad har Dansk Folkeparti forestillet sig? Er det stadig væk det, der står i principprogrammet, eller mener man nu også dér noget helt andet?

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Først til hr. Villy Søvnal: Stadig væk er jeg godt klar over, at nedskæringen på hjemmehjælpen begyndte i 1980'erne, det ved jeg godt, og hver eneste gang hjemmehjælpen har været diskuteret her i salen, har jeg altså også været med til at fremhæve, at den er for dårlig.

Nu kan jeg ikke rigtig huske, hvad det var, hr. Frank Aaen var inde på, jo, det var arbejdsmarkedspolitikken: Ja, det kan godt være, at vores politik på arbejdsmarkedsområdet er, at man skal skære ned i statstilskuddet, men stadig væk mener jeg, at der kan findes penge andre steder end lige på statstilskuddet.

Og til hr. Jørn Pedersen omkring børnefamilierne: Jamen taksterne bliver hævet i de kommuner, der har børnepasningsgaranti, men vi mener, et frit valg i børnepasningen ville være godt, at familier kan slå sig sammen om at passe nogle børn og sådan noget, det behøver jo ikke at foregå i institutioner det hele. Det mener jeg vi kan gøre, og det har da også været oppe her i Folketinget, at vi kan gøre mange ting på det område for, at folk får mere frit valg, men betale skal man jo under alle omstændigheder.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Det sidste tror jeg faktisk er meget rigtigt. Jeg vil godt citere fru Inge Refshauge: »betale skal man under alle omstændigheder«. Men jeg tror, at det, der er det interessante spørgsmål for børnefamilierne, er: Hvor meget skal vi betale? Mener Dansk Folkeparti stadig væk, at man skal betale den fulde pris? Det kan man jo svare ganske enkelt på. Jeg spurgte ikke til, hvilke måder man havde tænkt sig at organisere børnepasningen på, jeg spurgte konkret til taksterne, for hvis man kigger i Dansk Folkepartis principprogram, er det jo et centralt element, og det er dér, man vil finansiere mange af de merudgifter, man ellers vil lave: det er ved, at børnefamilierne skal betale for at få passet deres børn. Er det er stadig væk gældende socialpolitik i Dansk Folkeparti? Skal børnefamilierne selv betale prisen for at få børnene passet?

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Indtægtsbestemt: Ja, for dem, der har råd til det, men ellers er det jo tilskuddet, der følger børnefamilierne, og de skal selvfølgelig betales.

Dansk Folkeparti fremsætter følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at komme med forslag til

- at sikre pensionister gratis tandpleje, nødvendig medicin og briller,
- at sikre, at alle, der modtager sygedagpenge, fortsætter med dette, indtil revalideringen iværksættes, eller at der er bevilget førtidspension,
- at sikre kvalitet i omsorg og pleje af ældre medborgere på plejehjem, i plejeboliger og i

eget hjem, således at de ældre i højere grad inddrages, og

- at sikre flere boliger til ældre, studerende og hjemløse, f.eks. med nye finansieringsformer for privat byggeri f.eks. i form af statsgaranterede lån.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 79).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Frank Aaen (EL):

Ja, det forklarer jo yderligere Dansk Folkepartis sociale sindelag. For det, man omhyggeligt har undgået også her, er et af de forslag, vi har om bistandsmodtagere og muligheden for at tjene lidt ved siden af bistandshjælpen.

Jeg vil godt sige, at en bistandsmodtager får så lidt fra det offentlige, at der ingenting er tilovers, når det daglige liv med mad og husleje, og hvad der skal til, er finansieret. Der er ikke noget at lægge til side til ferie, der er ikke noget at lægge til side til en familiefest ved den runde fødselsdag, der er intet at lægge til side til større investeringer i tøj eller i anskaffelser til boligen. Intet.

Og det, vi foreslår, er, at vi skal give bistandsmodtagere ret til at tjene bare lidt ved siden af bistanden, uden at kommunen straks inddrager alt. Jeg synes, det er et meget socialt forslag, og jeg synes, det er meget interessant, at Dansk Folkeparti lige præcis ikke ønsker at tage det forslag med, når de skal sige, hvad de støtter i vores vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Jamen kontanthjælpsmodtagere skal jo på et eller andet tidspunkt ud på arbejdsmarkedet. Det kan jo ikke nytte, at de får lov til at tjene penge, samtidig med at de får bistandshjælp, så er der jo mange andre, der også skal til det, og hvor er vi så henne?

Det kunne jo godt være, som hr. Frank Aaen nævnte det i formiddag, at det kunne give et rigtigt arbejde, ja, det er muligt, men loven er nu engang sådan, at man ikke både kan få bistandshjælp og så tjene til, hvad man ønsker, det kan man altså ikke. Enten det ene eller det andet. Enten en lønindkomst eller også bistandshjælp.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg kan allerede nu afsløre for Dansk Folkeparti og andre, at Socialdemokratiet ikke kan støtte forslaget til vedtagelse fra Dansk Folkeparti. Og det hænger sammen med den argumentation, jeg har brugt tidligere i dag, at selv om der kan være sympati for dele af forslaget, er det meget svært at få øje på, hvad det egentlig koster osv., og vi vil ikke på nuværende tidspunkt være bundet af en bestemt prioritering, hvor det netop er de punkter. Jeg synes, vi har snakket om mange andre punkter her i dag, der kan være mindst lige så væsentlige, så derfor stemmer vi imod vedtagelsen, når det kommer dertil.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen det er fint, at fru Inge Refshauge siger: Jamen de skal jo i arbejde. Sagen er jo, at der er mange på bistandshjælp, der er skubbet så langt ud, at de ikke kan komme i arbejde. Der er ingen, der vil ansætte dem. Uanset om de gerne vil, er der ingen, der vil ansætte dem.

De mennesker er totalt fastlåst. Det, Dansk Folkeparti ikke forstår, er, at de er totalt fastlåst og sat på en forsørgelse, som gør, at de intet har til rådighed til det, der bare gør livet lidt mere spændende end at spise billig mad og bo dårligt.

Det er det, der er problemet for de mennesker, og det er derfor, det er så vigtigt, at vi åbner lidt op og siger: Jamen selvfølgelig skal der være en mulighed for f.eks. at gå med aviser om morgenen eller at have et andet job, man kan få fat i, som ikke giver en dagløn, men som giver et lille supplement, og det supplement kan man få lov at beholde, uden at kommunen straks inddrager hele beløbet.

Men tak til Dansk Folkeparti, fordi man er så stålsat på, at bistandsmodtagere, der ikke har mulighed for at arbejde, heller ikke skal have mulighed for at få bare en krone mere, end det kommunen nådigt giver.

Annie Lunde Hansen (CD):

Da CD's ordfører ikke kan være til stede, er det blevet mig, der skal komme med nogle betragtninger på mit partis vegne.

Først vil jeg takke Enhedslisten for denne forespørgsel, for emnet er vedkommende og ligges også CD stærkt på sinde. Den sociale trykthed er jo selve kernen i danskernes forståelse af velfærdssamfundet. Samfundet ændrer

sig imidlertid med ekspresfart i disse år, og det må naturligvis også afspejle sig i vores velfærdsmodel både på godt og på ondt.

Jeg vil understrege, at CD ønsker at holde fast i velfærdspolitikken som en værdig ramme om vores tilværelse og handlemuligheder. Men også vi må da indrømme, at der ikke er råd til alt det, som vi kunne ønske os.

Det betyder prioritering, og den er i vid udstrækning overladt til kommunernes selvstyre – med større eller mindre succes, vil jeg gerne sige. For det er alt for tit, man støder på begrebet kassetænkning eller får begrundet mistanke om, at budgetstyring dominerer så meget, at borgernes retssikkerhed er ved at blive undermineret.

Det er i hvert fald den konsekvens, man kunne drage af den tendens, der breder sig med, at domstolene underkender både de kommunale skøn og ankesystemerne. I CD tror vi, at det her er forhold, som man bliver nødsaget til at beskæftige sig med fremover, når der skal diskuteres social trykthed.

Ved den forespørgsel, som CD rejste i januar i år om brugerbetaling og solidarisk skattefinansiering, blev det fastslået i en vedtagelse, at den solidariske skattebetaling skal forblive den bærende finansiering af samfundets velfærdsydelser. Det er utrolig vigtigt at holde fast i det, for befolkningens opbakning til velfærdssamfundet er der ingen tvivl om.

Alligevel kan enhver samtidig se, hvordan individualismen har fundet indpas som livsstil, og vi kan konstatere, at samfundet i stigende grad udstøder de utilpassede og de syge. Det er faktisk sket i takt med, at brugerbetalingen er steget væsentligt som finansieringskilde.

Inden årets udgang skal regeringen komme med en rapport om de sociale og fordelingsmæssige konsekvenser af henholdsvis skattefinansiering og brugerbetaling. Formålet er at få indkredset nogle principper for, hvordan brugerbetaling kan anvendes fremover, og dermed få en gennearbejdet baggrund for at kunne tage politisk stilling. Det er en væsentlig mangel i dag.

CD ser gerne, at vi får styr på disse ting, så der bliver klarhed og gennemsækelighed i finansieringen, og vi får de nødvendige redskaber til at afgrænse, hvad der er velfærdssamfundets egentlige kerneydelser, som det offentlige først og fremmest skal tage sig af over skatterne. Det vil give en helt anderledes bevidst-

hed om, hvor vi bevæger os hen med vores velfærdssamfund.

Socialministerens besvarelse af forespørgslen vil jeg gerne takke for, og CD er da også enig i meget af det, der er blevet sagt, også i, at det offentlige ikke kan være alene om at løfte opgaven med at skabe social tryghed. Det starter selvfølgelig både i familierne og hos den enkelte, og virksomhedernes sociale ansvar har vi efterhånden vænnet os til som noget naturligt.

Det samme gælder den frivillige sociale indsats, som er helt uundværlig, især når det gælder de mennesker, der med forskellige etiketter er blevet kaldt for de svage, de marginaliserede, de skæve eksistenser, de fattige, de ensomme og nu også de udstødte.

Også på dette område har CD rejst en forespørgsel i dette folketingsår – det var i november – og den mundede ud i en vedtagelse om at fastholde og fremme det private sociale initiativ.

Socialministeren har i dag også understreget, at social tryghed ikke bare handler om sikkerhed for at kunne få hjælp, men at det lige så meget handler om kvaliteten i den hjælp, der gives. Derfor understreger ministeren kommunernes pligt til at udarbejde årlige kvalitetsstandarder. Det kan CD ikke være uenig i, men man skal ikke tro, at kvalitetsstandarder uden videre kan sidestilles med kvalitet.

På ældreområdet vil man f.eks. nok kunne læse om gulvvaske og vinduespolering, men den personorienterede og næsten altafgørende omsorg må man gætte sig til. Både budgetstyring og kvalitetsstandarder har deres berettigelse, men sandelig også deres begrænsning, og mest af alt trænger vi nok til at diskutere holdninger og indhold.

Jeg må herfra også sige, at CD ikke kan støtte nogen af de forslag, der ligger i dag, da ingen af forslagene har nogen økonomisk udregning, så det kunne meget nemt være en åben tegnebog, man tog i uden at vide, hvor pengene skulle komme fra.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg ved, at CD har kendskab til mange af de eksempler, som vi også har rejst, på, at velfærdssamfundet ikke fungerer for den enkelte. Jeg ved, at CD har den opfattelse, at man ikke kan gennemgå de her ting statistisk, men også er nødt til at se på, hvordan de virker i de enkelte tilfælde.

Så derfor efterlyser jeg fra CD's side nogle konkrete forslag til: Hvad er det for nogle ting, det er helt vigtigt at få lavet om på lige nu? Vi er klar over, at der er nogle problemer, men hvad er det for nogle ting, CD opfatter som de vigtigste?

Formålet med vores forslag til vedtagelse har jo netop været at pege på de ting, hvor vi ser, at de største urimeligheder finder sted. Men hvad er CD's?

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jo, CD kender også godt til de uretfærdigheder, der findes, men det behøver jo ikke være loven herindefra, der er noget galt med, det kan jo være administreringen af loven ude omkring, der er noget galt med. Det kan være, som det før har været sagt her, at man ikke ser på intentionerne i loven, når man administrerer ude i kommunerne og i amterne. Det er jo et selvstyre, som vi ikke kan blande os ret meget i.

Men personlig synes jeg, at der ikke er nogen tvivl om, at der mangler en masse hænder til at lave det sociale arbejde. Det har vi været inde på i dag, og vi har ligesom fået lovning på, at man vil kigge på det, for det er hænder til velfærdssamfundet, der mangler i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Giver det ikke CD et dilemma, at man har nogle sociale prioriteringer og så konstaterer, at kommunerne sådan set er så selvbestemmende, så de kan gå på tværs af det, der f.eks. kan besluttes herinde?

Betyder det ikke, at CD i virkeligheden skulle være med på nogle tanker om at lave minimumsregler ved at lave sikkerhedsnet, f.eks. lave normeringsaftaler, som sikrede en minimumsnormering også på ældreområdet, ligesom man kender det fra børneinstitutionsområdet? Ville det ikke være en god måde at gå i gang på? Ville CD ikke være med på sådan noget?

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg tror ikke, man på noget socialt område ikke har set, at CD er gået med ind i at arbejde fornuftigt med de sociale ting. Personlig så jeg da meget gerne, at man stillede nogle krav. Men det var vel også det, man mente med kvalitetsstandarderne, man skulle lave rundtomkring i

kommunerne. Og så kan det jo ikke nytte noget, at man bare laver en kvalitetsstandard, hvis man på forhånd ved, at man ikke kan leve op til den. Så må man jo komme og sige: De kvalitetsstandarder og det, lovens intentioner koster, jamen de penge må så bevilges.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes egentlig, hvis man droppede de ideologiske ører og prøvede at høre efter, hvad CD's ordfører siger, at så er der faktisk megen grund til set fra mit politiske standpunkt at rose CD's synspunkt, nemlig at vi har været igennem en årrække, hvor der har været så mange trylleformularer om, at hvis man bare effektiviserede, og sidst: hvis man bare privatiserede hele dytten, så klarede man de her problemer. Og det ved enhver, der færdes i det virkelige liv, ikke holder.

Og derfor synes jeg faktisk, CD fortjener megen ros for den erkendelse, at skal det ikke bare blive snak, og skal vi levere bedre forhold for de sindslidende, for misbrugerne, for de hjemløse, for de ældre, der ikke får hjemmehjælp, for dem, der ikke får en plejehjemsplads, så kan man ikke klare det her ved mystifikationer. Så er man nødt til at nå til den erkendelse, at så skal der flere hænder til, som det blev sagt fra CD's ordfører. Det er jo ikke så dårlig en erkendelse i et samfund, der stadig bokser med arbejdsløsheden, som er et stort problem. Så jeg vil bare takke CD for et – synes jeg – kloget stedfortrædende ordførerindlæg.

Anders Samuelson (RV):

På Det Radikale Venstres vegne vil jeg gerne starte med at takke Enhedslisten for at have taget initiativ til denne forespørgsel om regeringens initiativer for at øge den sociale tryghed i samfundet.

Social tryghed og fornyelse af velfærdssamfundet er netop en af de allervigtigste, hvis ikke den vigtigste sag, som vi har arbejdet for i denne her regering siden 1993, og som fortsat har den allerhøjeste prioritet.

Vi ønsker et samfund, der er indrettet sådan, at de svageste får den nødvendige hjælp og støtte, et samfund med et sikkerhedsnet, der sikrer, at de, der ikke kan klare sig selv, alligevel får mulighed for at leve et anstændigt liv, og et samfund, hvor systemerne er skruet sådan sammen, at den enkelte har mulighed for at deltage i og bidrage til fællesskabet.

Men en fortsat udvikling af velfærdssamfundet kræver, at vi løbende tager en debat om, hvordan systemerne indrettes bedre, så ingen tabes, og det er derfor, vi er glade for denne forespørgselsdebat, for selv om regeringen har gjort meget for at øge den sociale tryghed, så er der selvfølgelig stadig væk problemer og steder, hvor man kan pege på, at det eventuelt kunne gøres bedre.

Problemerne her ændrer sig ligesom alt andet i samme takt, som problemerne rundt om i samfundet ændrer sig. Det kræver nye måder at tænke på og nye løsninger. Derfor har regeringen taget initiativ til de såkaldte folkehøringer. Formålet er at få skabt en konstruktiv dialog med befolkningen, at lytte til befolkningen i håb om at få identificeret problemerne og finde ud af, hvordan vi kan få dem løst.

Der er en række områder, som man kunne pege på, hvor der kunne sættes ind:

For det første er der spørgsmålet om den negative sociale arv, som det stadig væk ikke er lykkedes at få brudt på tilstrækkelig vis.

I Det Radikale Venstre arbejder vi for et samfund, hvor alle som udgangspunkt har lige muligheder for at udvikle sig og udfolde sig. Det er uanstændigt, at der stadig findes børn og unge i Danmark, der som udgangspunkt ikke har og ikke får de samme muligheder som andre borgere. At forældres sociale problemer automatisk videreføres til næste generation, er problematisk, og der er behov for en forstærket indsats for at få brudt den onde cirkel. Derfor er det også godt, at regeringen har taget initiativer på dette område, som vi også vil følge meget nøje fra Det Radikale Venstres side.

Et andet område, som ligger Det Radikale Venstre på sinde, er det rummelige arbejdsmarked. For os er det rummelige arbejdsmarked også forbundet med social tryghed. Passiv forsørgelse giver ikke velfærd for den enkelte. Velfærd handler i højere grad om at være med i fællesskabet og få en mulighed for at bidrage til det.

I de seneste år har Danmark oplevet et markant fald i ledigheden, men alligevel er der stadig væk mange, som ikke har fået chancen på arbejdsmarkedet, eller som har svært ved at fastholde tilknytningen til arbejdet. Derfor skal der fortsat gøres en særlig indsats for de mennesker, der i kortere eller længere perioder har brug for på særlige vilkår at kunne vinde fodfæste på arbejdsmarkedet, ellers risikerer de at blive holdt permanent udenfor.

Regeringen har allerede taget en række initiativer for at fjerne barriererne for det rummelige arbejdsmarked, men ét er lovgivning, et andet er, hvordan det rent faktisk føres ud i livet. Der er behov for et intensiveret samarbejde mellem virksomhederne, kommunerne, arbejdsmarkedets parter og alle dem, som har berøring med området i det hele taget, så værktøjskassen kan blive brugt på den bedst mulige måde.

Førtidspensionen har været et debattemne i dag, og også her er Det Radikale Venstre meget opmærksomt på, at det system, som vi har haft indtil nu, ikke har fungeret optimalt, og det er derfor, vi er i forhandling om, hvordan vi kan gøre det bedre.

Omsorgen for de ældre har også været et debattemne i dag, og her er det væsentligt at understrege, at en ældrepolitik skal bygge på værdighed og respekt for den enkelte, men samtidig at understrege, at det ikke i sig selv er en social katastrofe, at man bliver 65 år og skal på pension.

Til sidst vil jeg nævne det civile samfund som et væsentligt område. Social tryghed er ikke kun et anliggende for den offentlige sektor. Den private sektor må også påtage sig sin del af det sociale ansvar. Der findes en række opgaver, som velfærdsstaten hverken kan eller bør løse. Her må civilsamfundet træde til. Det Radikale Venstre mener, at civilsamfundet kan spille en væsentlig rolle i fornyelsen af velfærdssamfundet. Velfærd er ikke kun et spørgsmål om kroner og øre. Det er også et spørgsmål om at være noget for hinanden.

Alle borgere har et ansvar for sig selv, og så har vi alle sammen et medansvar for vores medmennesker og for samfundet som helhed. Forandringen af velfærdet skal komme nedefra. Det er i den sidste ende både den enkeltes og alles ansvar, at velfærdssamfundet fungerer på en anstændig og forsvarlig måde.

Jeg skal meddele, at Det Radikale Venstre ikke kan støtte nogen af de to forslag til vedtagelse, som er blevet fremsat.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Vi hører ofte, at det civile samfund, hvem det så end er, sådan skal træde til i den her socialpolitik – måske både i tide og i utide – og jeg skal spørge den radikale ordfører: Når vi ved, at i hvert fald 20-25, snarere 25, pct. af alle gamle mennesker, der bor alene, ikke har noget net-

værk, ikke har nogen børn, ikke har nogen at stå i relation til, hvad vil Det Radikale Venstre så gøre for at sikre, at disse mennesker, der ikke har noget netværk, kan få en bedre hjemmehjælp, når vi erfarer, at hjemmehjælpen bliver skåret ned og skåret ned, og at der ikke er tid til omsorg?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

En af de gode ting ved sådan en debat som den, vi har i dag, er at finde ud af, at der stadig væk er forskel på højre og venstre – eller højre og venstre og midten – i dansk politik, og at der stadig væk er nogle, som rendyrket går ind for centralisme og umyndiggørelse, og hvad ved jeg. For det mener jeg egentlig er det, som er kommet til udtryk mange gange i debatten i de korte spørgsmål, som vi har fået i dag.

Hele tankegangen, der ligger bagved, også i den første linje i det forslag til vedtagelse, der ligger her, om at sikre alle pensionister gratis tandpleje, nødvendig medicin og briller, er tankegangen om, at man ikke som udgangspunkt er ansvarlig for sig selv, men at det som udgangspunkt er staten, der skal tage vare sådan på hvad som helst. Det er det, der ligger bagved, og det, der egentlig er det fornøjelige ved sådan en debat i dag, er, at vi får det tydeligt markeret.

Med hensyn til det med hjemmehjælpen vil jeg sige, at hjemmehjælpen skal bruges til hjemmehjælp; den skal som udgangspunkt ikke bruges til omsorg. Det er jo en falliterklæring, hvis vi ender derhenne. Omsorg er ikke noget, man kan ansætte folk til; man kan ikke ansætte kærlighed, man kan ikke ansætte omsorg.

Her skal vi være fuldstændig bevidste om, at den dag, hvor vi for alvor fra talerstolen begynder at insinuere eller lægge op til, som Enhedslisten altså gør her, at den opgave kan vi lige så godt opgive, fordi der er X antal procent, som er i den ulykkelige situation ikke at have nogen omgangskreds, og det kan vi åbenbart ikke redde, og så skal vi bare ansætte nogle til det, den dag, hvor vi har gjort det, har vi sendt det signal ud til alle andre, alle os i samfundet, alle os, der er en del af fællesskabet, om, at vi ikke behøver at tage vare på den opgave. Vi behøver ikke tage den alvorligt. Vi kan bare lade staten løse den for os. Vi kan bare betale vores skat, så bliver alt andet klaret, og så kan vi tage udgangspunkt i og nøjes med at leve vores eget individualistiske, egocentrerede liv.

(Kort bemærkning):

Søren Kolstrup (EL):

Jeg ville sådan set ikke ud i en stor ideologisk debat med Det Radikale Venstre. Jeg ville bare spørge, hvad Det Radikale Venstre så vil gøre i de tilfælde, hvor der rent faktisk ikke er noget netværk.

I Kongens Enghave f.eks. har man skåret hjemmehjælpen ned fra 170 til 125. Det er lige præcis et område, hvor der er en stor gruppe mennesker, der ikke har børn, der ikke har noget netværk. Og så vil jeg bare spørge den radikale ordfører, hvordan han vil trylle det netværk frem. Vil han løbe rundt i gaden og sige: Civilt netværk, civilt netværk? Hvordan skulle det komme i Kongens Enghave? Det vil jeg da godt have et svar på.

(Kort bemærkning):

Anders Samuelsen (RV):

Ja, man kunne jo vende det om, og så kunne man spørge Enhedslisten, om de har en forestilling om, at fordi man ansætter en flok i den offtentlige sektor til at gå ud og være omsorgsfulde og levere kærlighed, så er problemet løst ad den vej.

Det problem bliver løst på én måde, og det er ved, at vi hver for sig og med hinanden tager et ansvar for den opgave, og det bliver vi nødt til at insistere på. Og så bliver vi nødt til også samtidig at insistere på, at det, der hedder hjemmehjælp, har vi en lovgivning om, der siger, at man skal have hjemmehjælp i forhold til den sociale, fysiske, psykiske situation, som man er i. Den lovgivning er egentlig udmærket. Der skal vi så insistere på, at kommunerne lever op til det ansvar, som det er, når vi har et nærdemokrati i Danmark, hvor vi tror på, at et kommunalt selvstyre skal løse opgaverne.

Derfor er det den kombination, hvor det er velfærdssamfundet, der skal tage sig af de grundlæggende, fundamentale, ydelser, som kan opstå på grund af fysiske situationer, eller hvad det kan være, og så skal vi sammen løse resten af opgaven. Vi bliver jo nødt til at insistere på det, også selv om vi helt klart kan se eksempler på og forfærdelige eksempler på, at den ikke bliver løst i dag.

Vi bliver nødt til at fortsætte med at insistere på det og gerne ude på gaderne. Jeg troede egentlig, at det var dér, også Enhedslisten meget gerne ville tage kampene – ligesom det, der foregår ude på slotspladsen i øjeblikket.

(Kort bemærkning):

Søren Kolstrup (EL):

Ja, nu bliver det altså lidt mystisk. Den radikale ordfører henviser til den gældende lovgivning på hjemmehjælpsområdet, og den siger, at man netop skal styrke egenomsorgen og hjælpe de gamle med at stå på egne ben.

Mener den radikale ordfører, at man kan hjælpe gamle mennesker til at stå på egne ben, hvis der kun er tid til rengøring? Der er ikke tid til snak, ikke tid til fælles indkøb, ikke tid til at inspirere den gamle til at gå i gang, så vedkommende kan stå på egne ben.

(Kort bemærkning):

Anders Samuelsen (RV):

Måske ikke som den store overraskelse skal jeg meddele over for Enhedslistens hr. Søren Kolstrup, at Det Radikale Venstre stadig væk står bag ved den lovgivning, som vi har på det her område, og som klart siger, at der skal gives hjælp i forhold til den fysiske, psykiske og sociale situation, som man er i. Det er det, der skal lægges op til. Det er den forpligtelse, som kommunerne har, og det er det, der er udgangspunktet, og det støtter Det Radikale Venstre fuldt ud.

Så skal det suppleres og styrkes og støttes af det civile samfund, af os, som er medmennesker, som er naboer, og hvad vi ellers er til dem, som kan have behov for det. Og det er den dag, hvor det bliver glemt – som der bl.a. lægges op til fra Enhedslistens side – at vi har problemet for alvor, for så har vi centralisme, så har vi umyndiggørelse ud over alle grænser, og det stiller Det Radikale Venstre overhovedet ikke til.

Tove Videbæk (KRF):

Intentionerne med denne forespørgselsdebat har Kristeligt Folkeparti meget stor sympati for. Det er varmt, det er medmenneskeligt, og det er fyldt med omsorg for socialt svage grupper. Man ønsker kort sagt at gøre en hel masse godt.

Bl.a. vil man ifølge pind 5 sikre studerende med børn en højere uddannelsesstøtte. Og det forslag er Kristeligt Folkeparti meget med på, for studerende, som er gravide eller har børn, er faktisk nogle af de allerdårligst stillede økonomisk set i Danmark.

En studerende med barn får udbetalt 19.000 kr. mindre pr. år end en kontanthjælpsmodtager. En studerende med barn må til gengæld få lov til at tjene 18.000 kr. ekstra pr. år, uden at

det trækkes i SU, men det er faktisk ikke det, man har brug for. En studerende med barn har ikke brug for tilladelse til at arbejde yderligere. Den studerende har derimod slet og ret brug for økonomisk mulighed for at passe sine studier og passe sit barn. Det ville man få, hvis man enten fik en bedre SU eller et særligt ekstra børnetilskud, som Kristeligt Folkeparti i denne samling har foreslået.

I pind 6 er vi enige i, at det er helt rimeligt, at syge og nedslidte modtager en eller anden form for ydelse, f.eks. sygedagpenge, indtil de kommer i revalidering eller får bevilget førtidspension. I øjeblikket er det jo sådan, at syge og nedslidte mennesker arbejdsprøves igen og igen, mange af dem i årevis, og de er ofte efterladt i den blå luft rent økonomisk.

De får at vide, at arbejdsprøvningen ikke er slut, kommunen vil prøve lidt mere, og et af de store problemer er så, at i denne periode slipper sygedagpengene op, og så ryger man på kontanthjælp. Og nu kommer der så nye problemer, for hvis man er så heldig at være gift og ægtefællen har job, ja, så kan man ikke få kontanthjælp. Altså er man nu efterladt helt uden ydelser.

Og jo længere kommunen er om at blive færdig med arbejdsprøvningen, jo længere tid kan kommunen rent økonomisk køre på frihjul. Det er simpelt hen uanstændigt. Og i denne periode er der familier, der økonomisk går ned, hvis man da ikke lader sig skille for at få kontanthjælp, og det er der faktisk mange eksempler på at kommunernes sagsbehandlere råder folk til. Det er en uanstændig behandling af nedslidte, svage og syge mennesker.

Til pind 9 vedrørende boliger til hjemløse: De hjemløse er ikke en homogen gruppe, hvis problemer vi bare kan løse over en bank ved hjælp af byggeri af flere boliger. Mange hjemløse har psykiske problemer eller problemer med misbrug eller begge dele. Men der er også en gruppe, som blot er havnet i en svær situation på grund af forskellige tragiske personlige oplevelser, og som mest af alt har brug for medmenneskelig omsorg i det daglige. Og så er der også dem, der mangler en bolig.

De forskellige omstændigheder kræver en individuel og skræddersyet indsats. Under satspuljeforhandlingerne blev der afsat 200 mio. kr. til hjemløse. Og i den forbindelse vil Kristeligt Folkeparti da gerne høre, hvor langt regeringen egentlig er kommet med en handlingsplan på dette område, og om der overhovedet er blevet

sat sving i reelle initiativer med hensyn til regeringens hensigter om at forbedre forholdene for de hjemløse.

Vi skylder de hjemløse at sætte handling på området øverst på dagsordenen, både når det gælder anskaffelse af boliger, og når det gælder om at række en hjælpende hånd i form af menneskelig og social kontakt eller behandling, hvis det er det, der er brug for.

Kristeligt Folkeparti er meget positivt indstillet over for intentionerne i Enhedslistens forslag, men vi har nok ikke fantasi til at forestille os, at disse initiativer kan blive vedtaget inden den 1. januar år 2001.

Det ville være dejligt, om mange af disse punkter kunne gennemføres her og nu, men det er nok ikke helt realistisk, det er nok et projekt, der mindst talt kommer til at vare nogle år, men Kristeligt Folkeparti vil gerne være med til at arbejde videre med de forskellige områder i den kommende tid for at øge den sociale trykthed, især for de allerdårligst stillede i vort samfund.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Annie Lunde Hansen for en kort bemærkning, men man bedes markere i tide.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil gerne spørge fru Tove Videbæk, om hun er bekendt med, at der hos by- og boligministeren ligger flere millioner kroner til skæve huse til skæve eksistenser, så kommunerne bare har at komme i gang med at søge nogle af de penge.

Der er ikke ret mange restriktioner på de penge, men det var nogle, der kunne give hjemløse og andre, som man måske ikke lige kan putte ind i en forkromet, moderne lejlighed, muligheder for få et sted at bo. Det kunne være en moderniseret gammel togvogn, hvor de også kunne have deres hunde og mange andre ting, og der er altså flere millioner til det, som man bare kan begynde at bruge af.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Til fru Annie Lunde Hansen: Nej. Mit spørgsmål til regeringen gik netop ud på at få oplyst, hvilke initiativer der er sat i gang på dette område, og hvor langt man er med handlingsplanen, og her mener jeg naturligvis både i kommunerne og i amterne og i staten som sådan.

Jeg ønsker at få svar på, hvilke initiativer der er sat i gang, og hvor langt man er kommet med handlingsplanen, og det håber jeg at få svar på senere, når ministeren skal til at svare.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Det har været en bred debat. Vi er kommet vidt omkring i løbet af dagen, og jeg synes egentlig, det på mange områder også har været en god debat til trods for Enhedslistens lidt terrieragtige holdning en gang imellem.

Jeg synes, der trods alt står tilbage et billede af et velfærdssamfund, som alt i alt er velfungerende, og som alt i alt på bedste vis forsøger at løse de opgaver, som man må forvente at et velfærdssamfund skal løse. Men jeg vil også konkret pege på nogle områder, hvor tingene kan gøres bedre. Det er faktisk også derfor, regeringens har sat gang i de initiativer, den har, med den folke debat og den folkehøring, som vi er i gang med i øjeblikket, og som jeg skal vende tilbage til.

Nogle enkelte konkrete oplysninger:

Enhedslisten var bl.a. i flere omgange inde på det urimelige i økonomiske sanktioner over for svage grupper, og jeg vil koncentrere mig om kontanthjælpsmodtagerne: Det er sådan, at kontanthjælpsmodtagerne har pligt til at udnytte deres arbejdsmuligheder, dvs. stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Modstykket til retten, når det gælder den offentlige forsørgelse, er, at man opfylder sin pligt til at deltage i aktiveringen, og jeg skal gerne bekende, at det synes jeg er rimeligt.

Jeg synes også, at de sanktioner, der er tilknyttet ordningen, langt hen ad vejen står mål med det, der er sigtet med dem. Det er rent faktisk sådan, at hvis man afslår et tilbud om aktivering, kan hjælpen kun standses, hvis tilbudet stadig er åbent. Det er klart, at hvis tilbudet falder bort, kan kommunen vælge at gøre hjælpen tilbagebetalingspligtig, men der er altså også nogen retssikkerhed på området.

Så er der hele diskussionen om sygedagpengemodtagerne, der sætter sig mellem to stole, og som også har været en del af den socialpolitiske diskussion gennem en periode. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at problemstillingen efter min bedste overbevisning hænger sammen med, at kommunerne ikke altid forstår at benytte de instrumenter, som de skal benytte. Faktisk er det sådan, at kommunerne nu er pligtige til meget tidligt og senest efter 8 uger at gå ind i forløbet og efterfølgende hver 8. uge

følge dem, der modtager sygedagpenge. Når vi har valgt at gøre det på den måde, er det bl.a., fordi vi har fået nogle klare rapporter, som fortæller, at jo længere tid man er på sygedagpenge, jo vanskeligere kan det blive at komme tilbage.

Så vil jeg gerne sige til Enhedslisten, at der er en række instrumenter, som jeg synes de kommuner, hvor der er problemer, langt hen ad vejen skal blive bedre til at benytte. Men jeg er sådan set også opmærksom på, at der er et problem på området, og derfor har vi en undersøgelse i gang, hvor jeg forventer, at vi får nogle resultater her i løbet af maj måned – det er i hvert fald det, det ligger til i øjeblikket – og så vil vi kigge på problemet.

Så er der en anden klump, som specielt Enhedslisten var inde på, og som man kunne kalde en yderligere demokratisering, altså at man som modtager af en eller anden form for hjælp i højere grad skulle have mulighed for at påvirke de beslutninger, der bliver taget om én: Jeg vil gerne sige, at ifølge retssikkerhedslovens bestemmelser er det faktisk sådan allerede i dag, at en borger skal inddrages i behandlingen af sin egen sag, og at kommunerne skal tilrettelægge sagsbehandlingen sådan, at det er muligt. Jeg synes, det er vigtigt at få klargjort, at sådan er lovgivningen, og så må vi jo sørge for, at de steder, hvor man eventuelt ikke lever op til lovgivningen, tager vi fat på tingene i stedet for at pukke på lovgivningen. Lovgivningens intentioner er sådan set ganske udmærkede.

Så er der forslaget om at sikre alle pensionister gratis tandpleje og nødvendig medicin og briller: Efter reglerne i lov om social pension kan kommunerne yde et personligt tilskud eller tillæg til dækning af udgifter til både tandpleje, medicin og briller. Hjælpen ydes til pensionister, som har en vanskelig økonomisk situation, og endvidere ydes der tilskud til medicinudgifter efter sygesikringsloven til såvel pensionister som andre. Pensionister kan desuden via reglerne om personlige tillæg få mulighed for at få dækket den egenbetaling, der måtte være forbundet med køb af medicinen, og for en pensionist, der er i en vanskelig økonomisk situation, vil det således være muligt for kommunen at yde tilskud til både tandpleje, medicin og briller, så pensionisten ikke selv har udgifter hertil. Jeg er i øvrigt meget enig med dem, som har gjort betragtninger om, at skal der hjælpes på dette område, skal det være en målrettet hjælp til de svageste ældre.

Undervejs har også hjemløseproblematikken været diskuteret. Fru Tove Videbæk var inde på den her til sidst, og jeg vil bare sige, som jeg også sagde indledningsvis, at regeringen er lige på trapperne med handlingsplanen. Jeg er ligesom fru Tove Videbæk optaget af, at vi i de sidste forhandlinger fra statens side fik 200 mio. kr. til området, og at kommunerne nu har suppleret med yderligere 200 mio. kr., så vi rent faktisk har indsatsmuligheder for 400 mio. kr. i de kommende år. Her er det nødvendigt at gøre en indsats, og som sagt er planen lige på trapperne.

Regeringen fremlagde for ikke så forfærdelig lang tid siden oplægget »Det holdbare samfund«. Det skal i realiteten ses som en videreførelse af den konsekvente politik, der har været ført tilbage fra 1993, og som har taget sigte på at løse de store samfundsmæssige problemer, som ganske rigtigt fandtes, da vi kom til i 1993. Meget er rent faktisk lykkedes, nu er tiden så kommet til at gå skridtet videre, og derfor synes jeg, det er vigtigt, at både Enhedslisten og andre har forståelse for, hvad det er for en fase, regeringen er i i øjeblikket.

Jeg vil gerne signalere, at der i realiteten er tre faser. Den første fase er den, vi er i gang med i øjeblikket, og det er lyttefasen. Jeg skal hilse og sige, at når man kommer rundt til høringer, hvad enten det er dem, vi har organiseret på landsplan, eller dem, ressortministerierne har placeret ude regionalt, kommer der mange mennesker, og de har megen lyst til at diskutere de fire kerneområder, vi har lagt frem. Vi er altså godt i gang med lyttefasen nu, og det er som minister utrolig inspirerende at deltage. Men jeg er mig meget bevidst, at efter lyttefasen kommer der en form for konklusionsfase, og efter konklusionsfasen kommer der så en udførelsesfase, og det vil regeringen tage sig af, også i de måneder, der ligger foran os.

På sundhedsområdet har vi signaleret, at nu er det netop de bredere folkesygdomme, der skal tages fat på. Med hensyn til noget, som også har været rejst her i dag, skal jeg give det signal, at det er korrekt, at vi ser eksempler på, at der er nogle, der sætter sig mellem to stole, fra de er færdigbehandlet på hospitalet, til de kommer hjem til kommunen, når det gælder om at sikre en ordentlig genoptræning. Her er jeg glad for at kunne meddele, at sundhedsministeren og jeg for ikke så forfærdelig lang tid siden sendte det klare signal til begge vore systemer, at inden sommerferien ville vi have en planlæg-

ning for, hvordan man undgår, at folk sætter sig mellem disse to stole.

Når det gælder familiepolitikken, er det vigtigt at gøre opmærksom på, at i det, der er mit ressortansvar, har vi først og fremmest løftet den store opgave, det var at skaffe 170.000 nye pladser. Nu er vi altså kommet væk fra den triste situation, mange børnefamiliers hverdag befinder sig i for ikke så forfærdelig mange år siden, nemlig den bekymring, når glæden havde lagt sig over den lille nyfødte: Hvordan får jeg nu passet mit barn på en tilfredsstillende måde? Vi er tæt på nu at kunne passe alle de børn, som der bliver efterspurgt pasningsmuligheder for, og derfor har jeg også tilkendegivet, at nu er næste skridt at kigge på kvaliteten af indholdet i de pasningsmuligheder, vi har. Det vil vi tage fat på med et udvalgsarbejde hen over sommeren.

Jeg synes også, der kom et spændende signal fra høringen i Århus, som jo netop handlede om familie- og skolepolitikken. Her var der mange, som påpegede, at der netop skal skabes nogle bedre broer mellem de forskellige ordninger, og at for mange forskellige pædagogiske situationer mødes: Det er også noget af det, regeringen har lagt mærke til og har noteret sig.

Angående det rummelige arbejdsmarked vil jeg gerne sige, at her er der for mig tre afgørende dele, som der skal tages fat på. Den ene er vel først og fremmest arbejdsministerens ressort, og det er forebyggelsen eller det dårlige arbejdsmiljø: at der ikke bliver skabt så mange fortidspensionister. Så er der projekt Arbejdspladsfastholdelse, altså at virksomhederne bliver forpligtet til også at fastholde medarbejdere, som kommer ud for en kritisk situation, og endelig, at vi får skabt nogle flere fleksjob.

Det sidste, jeg skal nævne, er hele ældreområdet, og jeg kan sige, at der også her er en ganske god dialog i gang. Der er nogle, der siger, at management har vundet for meget indpas, og det skal jeg ikke afvise at der kan være eksempler på, men jeg vil gerne fastholde, at en ordentlig tilrettelæggelse og styring af tingene netop er det, der kan skabe mulighederne for, at vi også her kan skabe omsorg.

Jeg er også optaget af, at vi får lavet yderligere demokrati her. Jeg tror, vi skal have demokratiseret også dette område, som vi eksempelvis kender det fra forældrebestyrelser i børnehaver og i folkeskolen. Her har der også her i Folketingssalen inden for de seneste uger været spændende diskussioner.

Jeg tror, det også her handler om at skabe noget mere gennemsigtighed. Der er et eller andet paradoks i, at man møder den ene socialudvalgsformand og den ene borgmester efter den anden, som er stolt af netop deres hjemmepleje eller deres ældrepleje, og når man så tager ud og besøger kommunerne, møder man mange ældre, som siger, at det er godt at blive ældre i netop den kommune, samtidig med at de ofte siger: Vi frygter den situation at komme på et af kommunens plejehjem.

Jeg tror på mere gennemsigtighed i den måde, tingene er tilrettelagt på, en mere klar indgangsvinkel, som hedder, at kommunerne i højere grad skal tvinges til over for deres borgere at tilkendegive, hvad det er for et serviceniveau, man vil have, og så lade sig evaluere og på et åbent byrådsmøde sammenligne evalueringen med det, der var intentionerne fra politikernes side: Hvordan står det til i virkelighedens verden? Jeg skal sige, at der er nogle steder, hvor det kan gøres bedre, når det gælder personale, og her var der en spændende debat, som jeg kunne genkende mange momenter i.

Så skal jeg bare slutte med at sige to ting: For det første ser vi nogle forskelsbehandlinger, som ikke er helt fair med hensyn til formuegrænserne, som er fra 10.000 kr. i nogle kommuner og op til 100.000 kr. i andre. Her vil jeg gerne sende et signal om, at det skal gøres mere ensartet, og at vi skal have hævet bundgrænsen. Og for det andet vil jeg tilkendegive, som det også har været sagt undervejs, at jeg tror, der er behov for, når det gælder ældreområdet, at vi i de kommende år får bygget noget mere.

Frank Aaen (EL):

Jeg skal takke for debatten og ikke mindst takke SF, CD og Kristeligt Folkeparti, som jeg følte rent holdningsmæssigt var tættest på noget af det, vi har prøvet at udtrykke. Men også tak til regeringen, som trods alt har givet nogle generelt positive meldinger om at tage mere fat i nogle af de problemer, vi har drøftet i dag, og helt konkret, som jeg hørte det, prøve at se på, om der er bilstandsmodtagere, der er endt i fuldstændig fastlåste situationer, som man er nødt til at få åbnet op for.

Der er problemer med sygedagpengene, og det er fint med en hurtig indsats, men det må være sådan, at hvis man ikke er kommet i arbejde igen, hvis man ikke er kommet i gang med revalidering, eller hvis man ikke har fået tilkendt en pension, skal retten til sygedagpen-

ge fastholdes. Sådan må det være, og jeg tror også, der i debatten har været en fælles forståelse for, at sådan skal det blive.

Jeg forstod også, at det er ministerens opfattelse, at det er en selvfølge i henhold til loven, at mennesker skal tages med på råd, når der bliver truffet beslutning om deres fremtid, f.eks. når det gælder om at få tilrettelagt en aktiveringsindsats. Vi kan bare notere, at det altså alt for ofte ikke sker. Det er diktater, der gives, og derfor vil vi efter denne debat tage en videre dialog med ministeren om, hvordan vi kan sørge for, at det faktisk sker, så det ikke er et spørgsmål om, at vi skal stå og diskutere, om loven er god nok, men at vi får praksis ændret. Det sidste er selvfølgelig også det vigtigste. Jeg er også glad for tilsagnet her til sidst om, at vi skal kigge på, at pensionisterne i højere grad skal have ret til at få hjælp, når de har medicinudgifter eller andre udgifter, og ikke som i dag, hvor man i nogle kommuner slår kassen fuldstændig i.

Jeg synes også, der har været en god debat om udviklingen inden for ældreområdet: hvordan der kan skaffes flere hænder til at løse opgaverne, og at alle kan se, at der er så elendige vilkår for de ansatte inden for området, at mange flygter bort. Det er en udvikling, der skal vendes, og vi skal sørge for, at der kommer en udvikling med mere medindflydelse, både for de ældre og for dem, der arbejder inden for området. Det er måske i virkeligheden den bedste måde at få en positiv udvikling i gang på.

Der har været lidt diskussion om nogle temaer i vores socialpolitik, og den diskussion tror jeg vi kommer til at fortsætte. Jeg mener f.eks. ikke, det er i overensstemmelse med dansk socialpolitik, at man fuldstændig kan fratage mennesker forsørgelsen, og jeg mener, vi må diskutere det. I dag sker det officielt mindst 100 gange i kvartalet, at kommuner lukker kassen i, men reelt sker det formentlig i langt højere grad, og det er ikke en anstændig måde at behandle mennesker på, uanset om vi ikke synes, de helt gør det, vi forventer af dem. Også her er der brug for en indsats.

Der er nogle partier, der har afvist vort vedtagelsesforslag, fordi det er for dyrt. Der er to lidt dyre punkter i forslaget, men de er stadig kun et encifret milliardbeløb værd, og de går ud på, at pensionisterne skal have penge til briller, medicin og tandpleje, og at kontingenterne til a-kasse og fagforening skal nedsættes. Resten

af vore forslag går mere i retning af holdninger, at behandle mennesker ordentligt.

Jeg vil godt slutte af med at sige, at jeg tror, vi her i Folketinget er nødt til at være meget mere opmærksomme på de grupper, der føler sig sat udenfor, og som har en utryk tilværelse af to årsager: enten fordi de simpelt hen har for få penge, så de hver eneste måned skal vende hver 25-øre, for at der også skal være til lidt mad sidst på måneden, eller fordi kontrollen med deres liv er overtaget af andre i form af, at hver gang de prøver at komme ud af deres situation, tager man pengene fra dem igen, eller også får de trukket nogle handlingsplaner, som de ikke selv er med til at udforme, ned over hovedet.

For at sammenfatte: Vi har i mange år her i Folketinget fokuseret for smalt på de sociale problemer i samfundet. Vi har fokuseret meget på velfærd i form af institutioner, vi har fokuseret meget på velfærd i form af, at folk skal have et arbejde, og vi har fokuseret meget på enkelte grupper, f.eks. i en lang periode de psykisk syge – det har ikke hjulpet særlig meget, men dog lidt. Spørgsmålet om de ældre er kommet højt på dagsordenen på det seneste, og det er meget vigtigt. Intet af det, jeg lige har nævnt, skal forsømmes, men i den almindelige fokusering er der altså store grupper i samfundet, man har glemt at se på.

Nogle af de grupper, vi har talt om i dag, har været klemte i systemerne – i bistandssystemet, i dagpengesystemet og andre steder – og en af grundene til, at vi har rejst forespørgslen i dag, er netop, at der er nogle grupper, som er kommet i klemme og ikke har haft bevågenhed fra det politiske systems side. Det tror jeg vi har afhjulpet lidt med den debat, vi har haft i dag, og jeg kan i hvert fald love, at vi fra Enhedslistens side – både ved at fremdrage konkrete eksempler på mennesker, der er kommet i klemme, og ved at rejse sagerne her i Folketinget og over for regeringen – vil følge de problemstillinger, vi har drøftet i dag, op.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg har et spørgsmål til socialministeren: Socialministerens forgænger, nuværende indenrigsminister Karen Jespersen, lovede at foretage en kvalitetsvurdering af plejehjemmene, så der kunne sammenlignes fra kommune til kommune, hvordan plejehjemmene fungerede, også med hensyn til, hvad der blev lavet for de ældre

for de penge, man opkrævede. Der var stor forskel på, hvor meget f.eks. ældre på Sjælland fik udbetalt af deres pension i sammenligning med nogle kommuner i Jylland, og jeg vil gerne spørge, om den kvalitetsvurdering er på vej.

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):
Til fru Annie Lunde Hansen skal jeg sige: Ja, kvalitetsvurderingen er på vej. Jeg tror, det er tilbage fra 1998, og mange kommuner er godt i gang. Men der er nogle, som er lidt langsomme i det, og dem skal vi have rusket lidt op i. Men den er undervejs.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 78 af Frank Aaen (EL) (se foran) forkastedes, idet 3 (EL) stemte for, 82 (S, V, KF, DF, CD, RV og FRI) imod; 7 (SF og KRF) stemte hverken for eller imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 79 af Inge Refshauge (DF) (se foran) forkastedes, idet 9 (DF og FRI) stemte for, 73 (S, V, KF, CD og RV) imod; 11 (SF, EL og KRF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Forespørgsel nr. F 39:

Forespørgsel til skatteministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om sit arbejde med at udforme modeller til om-lægning af registreringsafgiften for motor-køretøjer?«

Af Sonja Albrink (CD), Mariann Fischer Boel (V) og Flemming Hansen (KF).

(Forespørgslen anmeldt 24/2 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 1/3 2000).

Begrundelse

Sonja Albrink (CD):

Registreringsafgiften af motorkøretøjer og i øvrigt bilbeskatningen i det hele taget er der jo mange der har en mening om, og det har de se-